

K A R D A S

Mėnesinis Mokslo ir Kritikos žurnalas

No. 1

SAUSIS-JAN., 1920

Metai VII

Rengiasi kelionėn.

Laikraščiai praneša, kad popiežius Benediktas XV pirsiaš du orlaiviu. Vienas orlaivis busias naudojamas "diplomatiniams" susinešimams, o kitas busias laikomas Vatikane, kad reikalui atėjus, popiežius galėtų greit pasprukti iš Rymo.

Sulig susidėjusiomis tradicijomis, popiežius niekuomet negali apieisti Vatikano. Užtat šis popiežiaus "rengimos kelionėn" yra labai reikšmingas. Turbut numano vargas, kad anksti ar vėlai jami reikės apieisti "Kristaus atstovybę" ant žemės ir nešdinties kur nors kitur.

O gal popiežius nori pamėgžioti Kristų: "žengti" į dangų... Dabar pasikelti "į debesis" kur kas lengviau, negu Kristaus laikuose.

Laimingos kelionės!

Šuns padėtis.

Senatorius John Sharp Williams iš Missisipi labai nepatenkinas savo vieta. Esą jis geriau sutiktų būti šunim, negu praleisti da vieną dieną senatė. Štai jo originalūs žodžiai:

"Politinė padėtis stačiog daroši nepakenčiama. Ypač netikusiai risama tautų tarpusaviniai klausimai. Visi klausimai risa-

ma taip, lyg jie būtų partijos reikalai. Ir kuomet mano terminas užsibaigs, tai aš geriau sutiksiu būti šunimi ir loti ant mėnesio, negu vėl vykti senatan nors vienai dienai".

Ot, kad tam ponui prisieitų padirbėti kasyklose arba plieno liejyklose, tai jis gal suprastų, kad yra da blogesnių padėčių, negu senatoriaus.

Nužudė V. Veresaevą.

Vienas žydų laikraštis nesenai pranešė, kad reakcioninkai nužudė Jalloj (Kryme) paskilbusį rusų rašytoją V. Veresaevą (Smidovičių).

Veresaevas buvo žinomas visam pasauliui, kaip "Daktaro užrašų" autorius.

Prie progos mes patieksime daugiau žinių apie nabašninką.

Lietuvos klerikalai veikia.

"Naujienos" rašo:

"Įstatymo sumanymė apie Lietuvos Steigiamojo Seimo rinkimus buvo įdėlas paragrafas, uždraudžiantis varyti rinkimų agitaciją bažnyčioje. Tą paragrafą tečiaus valdžia, ačių klerikalų pastangoms, išbraukė.

Reiškia, bažnyčios Lietuvoje galės but

panaudojamos politinei agitacijai. Kunigai galės iš sakyklų agituoti žmones už savo klerkališką partiją ir kurstyti žmones prieš socialistus.

Galima įsivaizdinti, kaip tatai sustiprins klerikalų poziciją Lietuvoje, kur progresyvių partijų spauda ir susirinkimai dabar yra varžomi, kur siaučia karininkų ir vietinių administracijos agentų savavaliavimas, ir persekiojama darbininkų organizacijos.

Lietuvos atžagareiviai panaudos bažnyčias savo tikslams. Bet kada nirs jie gaus už tai brangiai užmokėti. Kada bažnyčios pavirs politinės agitacijos įrankiais, tai ir žmonės ims žiūrėti į jas, kaip į tokias. Patys kunigai prisidės prie to, kad nuo 'Dievo namų' nupultų šventenybės ir dangalų."

Kunigas Dambrauskas visgi buvo neblogas pranašas. Keli metai atgal jis pareiškė, kad Lietuvoj galėsianti gyvuoti tik teokratija (kunigų valdžia). Ir dabarties Lietuvos valdonai ryžasi eiti kun. Dambrausko nurodytais keliais. Pradžia, kaip matome, sėkminga.

Tečiaus, yra vilties, kad juodajai armijai nepavyks pasukti istorijos rato bėgi atgal. Lietuvos liaudis galų gale supras kuopia teokratija ir mokės ją tinkamai įvertinti.

"Didelis mokslininkas"

Neseniai vienas lenkų profesorius paskelbė pasauliui labai svarbų "atradimą".

Atradimas toks:

Žydai savo religinėse apeigose naudoja krikščionių kraują.

Kaip gaila, kad šią "ašarų pakalnę" pasikubino apleisti kun. Pranaitis, paskilęs Beilio bylos "ekspertas".

Tas "liudnos atminties mokslininkas" buvo caro valdžios pakviestas Kijevo suradimui senovės žydų knygos to vietų, kur kalbama apie krikščionių žudymą ir jų kraujo naudojimą.

K A R D A S

(SWORD)

Published every month by
Lithuanian Freethinkers' Federation of America
at 1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

SUBSCRIPTION PER YEAR:

In the U. S. of N. A. \$1.00
In Canada and Europe \$1.25
Single copy 10c.

Mokslo, Literatūros ir Kritikos žurnalas.

Leidžia

Lietuvių Laisvųjų Federacija Amerikoje.
1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$1.00
Kanadoje ir Europoj \$1.25
Pavienis numeris 10c.

Entered as second class matter November 16, 1918, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Tečiaus pasirodė, kad "mokslininkas" visai nepažįsta žydų kalbos.

Bet kaip ten nebutų, tas "atradimas" priklauso ne lenkų profesoriumi, o lietuvių dvasininkui.

Turint tatau omėnyj, patriotiŋgieji kunigai privalo susirupinti, kad lenkai nepasivėnė to svarbaus nuopelno. Jie turi parodyti pasauliui, kad tą "atradimą" padarė ne lenkas, o lietuvis-kunigas.

Gana jau! Lenkai pasisavino Adomą Mickevičių, Kosčiušką ir kitus mūsų didvyrius. O dabar jie nori pasisavinti mūsų mokslininkų "atradimus".

Reikia tam padaryti galas! Subruskite "profesoriai" ir žemesnės rangos dvasininkai!

KAS VALDO LIETUVA?

Nepaprastų dalykų dedasi Lietuvoje. Dalykų, kurie purto kiekvieną pažangų, apsisvietusį lietuvi darbininką. Lietuvos darbo žmonių laisvei, Lietuvos nepriklausomybei grumioja didelis pavojus. Vokiečių ir kolčakininkų gaujos ruošia jai kruviną puotą... Von Dibičiai, Bermondai, Verkoličiai skubiai mobilizuoja išblaškytąjį reakcinį gaivąlą ir rengiasi ten sutriuškinti paskutinius didžiosios Rusų revoliucijos laimėjimus*). Bengiasi palaidoti Lietuvos darbo žmonių viltis prie geresnio, laimingesnio gyvenimo.

Reakcininkai šėlsta...

Šią svetimųjų reakcininkų šėlimą dar stiprina savieji reakcininkai, tie, kur žodžiais dedasi esant didžiausiais nepriklausomos Lietuvos priešiniais, jos laisvių bei demokratizmo išlaikytojais — dabartinieji "laisvos" ir "nepriklausomos" Lietuvos valdytojai!

Tai yra skaudus jiems kaltinimas. Bet už jį kalba kasdienio gyvenimo faktai; faktai, kurių nepajėgia nugniauzti nei uoslaus Lietuvos žandaro kardas nei suktaus jos cenzoriaus dažai ir žirklys.

Ko tie svetinieji plėšikai atsibastė į Lietuvos kraštą? Ko jiems reikia?

Tas admirolo Kolčako plėšikų gaujas tenai pasikvietė patis Lietuvos atžagareiviai,

veidmainingai hesidengiantis pažangiečių vardu. Tie atžagareiviai, kurių partijos rankose dabar yra "laisvos" ir "nepriklausomos" Lietuvos valdžios vairas; tie, kuriems priklauso Lietuvos prezidentas Smetona, suktoji klerikalų lapė kun. Tumas, artymas makaronų šinkuotojo (kun. Olševskio) sėbras Yčas ir buvęs premieras, p. Voldemaras. Šiukite ką sako apie juos vienas artū prie Lietuvos diplomatų esęs asmuo. Amerikos klerikalų Darbininkui jisai rašo iš Londono sekamą:

Kas kolčakinį užkvieta Lietuvon?

Parýziečiai arba jų smegens p. pr. Voldemaras, mušdamas telegramą šią vasarą admui Kolčakui su pasveikinimu, kada talkininkai buvo pripažinę jį kaipo Viršiausijį Rusijos vadovą, kuris jau pirmiau buvo apsišaukęs už suvienytą nepadalinamą Rusiją.

Laisvos, nepriklausomos Lietuvos valdytojai sveikina tą "suvienytos, nedalinamos Rusijos" despota-budelį! Ar ne gražu, ar ne išmintinga? Bet jie gali ir daugiau. Turbut nusimanydami, kad gauti kampininkų vietą tokioj "suvienytoj, nedalinamoj" kolčakinėj Rusijoje yra nelengva, kad ir pats Kolčakas, gali but, bus priverstas kur nors įieškoti tokios jau kampininko vietos —

*) Tiesa, lapkričio 22 dieną, praėjusiais metais, jau rodėsi, kad svetimųjų reakcininkų pasimojimui tapo užduotas mirtinas smugis. Latvių pulkai sutriuškino jų puolimą ties Ryga, šlaulių apylinkėse jie taip jau buvo patekę į kilpas. Bet... šikite ką apie tai rašo Kauno "Socialdemokratas" gruodžio 11 d. (nr. 13):

"Buvo momentas, kuomet vokiečiai buvo beapsiduoda, butent lapkričio 22 dieną. Jie jautėsi tuomet apsupti iš visų pusių ir toliau miesto jie nesirodė — partizano kulka juos baugino.

"Bet ofensyva sustojo; ir viskas atsimalnė. Vokiečiai pastūto išgelbėti. Jų džiaugsmui nebuvė jo. Maža to. Jiems parbloktiems iš dviejų pusių, valdžia, Antantos vedama, DAVĖ ATSI-

STOTI ANT KOJŲ (Mano pabraukta. S.). Dabar vokiečiai jau ponai.

"Jie daro ką nori. Nėra pakeliui to sodžiaus, ar dvaro, kur vokiečiai nebūtų buvę. Nėra to gyventojų, kurio jie nebūtų apipletę, lažoai pirmuše ar sudeginę. Akių plotu žiurint, jau dabar apskaito milijonais rublių nuostolių.

"Jie daro ką nori. Veža visa kas pakliuva: klaules, arklius, karves drabužius... Veža traukiniais, arkliais, kur negali, savimi neša. Visa apylinkė, nelyginant koks skruzdynas: juda, knibėda, skuba. Tai mūsų manta plaukia iš Lietuvos".

O ką daro Lietuvos valdžia, kuri pasigailėjo tų plėšikų? NIEKO! Gyventojų balso ji neklauso. Maža to. Ji sukilimui trukdo jų pastangas nusikratyti priešių.

kadir Japonijoj ar Čhnijoj — mūsų "diplo-
matai" tuo pačiu laiku priklaupia į pietus.
Korespondentas rašo:

Vasara Paryžiaus Legacija (kuriai va-
dovauja tas pats Voldemaras. — S.) davė
londoniškams (taigi kitai mūsų "diplo-
matų" legacijai. — S.) instrukcijas švel-
niai elgtis su lenkais, neužgauti jų, ne pro-
testuoti prieš jų UŽPUOLĖMUS ANT LIE-
TUVOS. (Mano pabraukta. — S.) ir tt.

Bet, kad visa būtų išpildyta taip, kaip sa-
kyta, kad Londono legacija neiškeltų aikš-
tėn Lietuvos valdytojų sumokslą, tai, pasak
korespondento, padaryta šitaip:

Naujasis kabinetas p. Voldemaro tuo-
jaus pasirupino paskirti Londone vietoni
p. V. Čepinskio su p. K. Bizausku, grovą
Tiškevičių (biržiškį) ir jo sekretorių p.
Balutį (Och, tą auksaburnį, tą "poliokų"
ėdiką mes, amerikiečiai, gerai pažistame!
— S.)... Aiškus dar dalykas iš kurios pu-
sės papūtė vėjas link Lenkijos.
Toliau korespondentas sako, kad Lietu-

vos atžagareiviai vis dėlto dar nedrįsta siųsti
į Londoną grafa Tiškevičių ir Balutį, nes
bijosi, "kad sugrįžęs p. Čepinskas Lietuvon
nepriverstų jų tą košę patienis suėsti". To-
del su Londono legacija jie elgiasi šitaip:

Pažangiečiai. (taigi atžagareiviai. S.
bijosi p. Čepinskio, ba jis neparduos Lie-
tuvos. Tad izoliavo jį kaip užkrėstąjį.
Jokių žinių negauna nei iš Lietuvos, nei
iš Paryžiaus. Jo telegramos ir laiskai
pasilieka be atsakynro. Jo padėjėjas p.
K. Bizauskas rugsėjo mėn. išvažiavo su
reikalingais Lietuvon ne daugiau, kaip ant
4 savaitėjų. P. Bizauskas be abejonės ra-
šo ir daug rašo, bet jo laiskai Londonan
neateina. Seniaus Lietuvos laikraščiai a-
teidavo Londonan per Paryžių, bet dar ir
tai sustabdyta, kad čion nežinotume kas
do košę virinama Lietuvoje.

Tokią jų "diplomatiją". Taip jie "ru-
pinasi" laisvos, nepriklausomos Lietuvos iš-
laikymu. Tos Lietuvos, už kurią, pasak to

"LAISVA, NEPRIKLAUSOMA LIETUVA."

Baudžiamosios ekspedicijos karžygių darbai.

paties korespondento, "mūsų praščiokėliai noriai kariuomenėn stoja, kovose kraują tieja ir gyvą padeda", kuomet tie Lietuvos valdytojai automobiliais laksto, bijosi pėsti skersai gatvę pereiti, šampane mądoši... Gana, mes statome klausimą: kas valdo Lietuvą? Jos gyventojų darbo žmonių valios reiškėjai, ar — išdavikai?

Ne liaudies valios reiškėjai pasiėmė į savo rankas Lietuvos valdžios vairą, bet aršiausieji jos neprieteliai. Įsidomėkime tai. Jie nuo viršugalvio iki kulnų — "senų gerų" caro laikų biurokratai. Lietuvos darbo žmonės jie moka engti visai nepraščiau kaip buvusieji caro dinovnikai bei žandarai. Kas seka Lietuvos laikraščius, tiems tatau nebepaslaptis. Visoje Lietuvoje dabar veikia karo padėtis. Tik ji veikia ne tam, kad į jos išvijas senasias carizmo liekanas — von Dibič, Bermondų ir Verkolių plėšikų gaujas. Ne, tie banditai ten šeimyninkauja kaip tinkami. Šiakių jums liudymas. Kauno Socialdemokrate (Lietuvos Social Demokratų Partijos organas) išspausdinta "Atviras Laiškas Lietuvos Valdžiai". Be kita ten sakoma:

Nepaprasti dalykai dedasi šiauliuose ir jų apylinkėse.

Nepriklausomoje Lietuvos Valstybėje jau antrą savaitę šeimyninkauja ne Valdžios atstovai, ne savivaldybės organai, tik plėšikų gaujos, kolčakininkais vadina.

Jau rugsėjo 30 dieną vokiečių kolčakininkų vadas von Dibič ginkluota įjega užima šiaulių gimnazijos butą, išmesdamas gatvėn 400 su viršum moksleivių. Mums jau tuomet aišku buvo, kad vokiečių rengiamasi prie kažinko nepaprasto. Jau tuomet von Dibičas raštu ir žodžiais pareiškia, kad lietuviams užimtų butų vokiečiai negrąžisį, o atiduosią rusams, kurie okupuosią Lietuvą. Šią baurų darbą tie banditai atlikę ne

pripuolamai, ne vienu pasimojimu. Tatau, kaip sako atviro laiško autoriai, jie padarę po sistematinės agitacijos prieš Lietuvos valdžią, jos kariuomenę bei kitas atstatinamas įstaigas. Vadinas, Kauno valdininkai žinojo kokios visa to gali būti pasekmės. Bet Kunas TYLĖJO! Ir štai:

Naktį iš 8 spalio vokiečiai ir kolčakininkai vylingai užpuolę, nuginklavo mūsų komendantūros kuopą, kareivius begėdiškai apiplėšę ir užgrobė visą komendantūros furta, kelių šimtų tukstančių rublių vertės.

Šiaulių izdas išplėštas, pinigai išvogti.

Miesto valdyba, milicija krasa, suėmimo komiteto sandėliai ir amerikiečių maistas, skiriamas vaikams išplėšti, valdžios arkliai išvesti, žodžiu visa planingai buvo ardoma, plėšiama ir naikinama visos valdžios ir savivaldybių įstaigos.

Materialiai nuostoliai dideli, maralinis smugis begalinis. Kareiviai išblaškyti, ir tuo budu pasiekta didžiausias smugis mūsų jauniosios kariuomenės stiprėjimui. Tautinės vėliavos nudraskytos, išniekintos, suplėšytos, kojomis mindžiotos, galvėmis valkiotos. Savivaldybės ir valdžios įstaigose įsakytą rusų kalba vartoti. Lietuvos piliečiai areštuojami, kalėjimuose kankinami. Lietuva paskelbta rusų kraštu.

O rasi šiaulių ir apylinkės gyventojai visa tuo buvo patenkinti, gal jie su džiaugsmu sveikino "sivienytos, nedalinamos" Rusijos kolčakų darbus? Nieko panašaus!

Šiaulių ir apylinkės gyventojai su didžiausiu pasipiktinimu sutiko kolčakininkų darbus. Kūpini keršto ir apmaudos su nekantrumu laukia, kuomet ateis mūsų valdžia jų apgintų, išplėštus turtus, sumindžiotas teises grąžintų, Lietuvos vardą apgintų.

Šių Kaunan žinių žinelių apie šiaulių vargus, nelaimes, prašymų, žodžių ir raštų, bet vis veltui. Valdžia negirdi, val-

džia tyli.

Kaunas sėdi sau ramiai, kaip regis, nieko nebūtų atsitikę. Ne tik neatvažiuoja vietoj išlirtų, bet ir jokių instrukcijų tokiu svarbiu momentu neduoda. Tik valdžios oficialus „Lietuva“ skelbia: „Kraštoje liepta kalbėti vien rusiškai“ ir visa... Mes taip gyventi toliau nebegalime aiškiai vedama pražūtį.

Je, „aiškiai vedama pražūtį“. Tokį liudymą Lietuvos valdytojams išduoda ne vien socialistai. Po laišku pasirašo visa eilė veikėjų, priklausančių įvairioms srovėms. Tada jeigu jie šitaip kalba apie savo valdžią, kas belieka manyti apie ją mums, amerikiečiams?

Tai buvo tik viena pusė medalio. Žvilgtelėkime į antrąją. Kaip elgiasi tie „laisvos“ ir „nepriklausomos“ Lietuvos valdytojai su savaisiais savąja liaudimi, Lietuvos darbo žmonėmis? Kardo nr. 12, už gruodžio mėn. 1919 m., apie tai jau buvo minėta, butent: naujieji Lietuvos valdytojai ten šeimyninkauja lygiai taip pat kaip caro laikų biurokratai. Prie to, kas ten buvo pasakyta, čia dar lieka pridėti dar vieną aktyvų dokumentą. Spalių mėn. Vilkaviškio apskrityj susstrebėjo devyniasdešimtis penkių dvarų darbininkai. Jie pareikalavo didesnių algų, kadangi iki tol gautomis algomis jie nebegalėjo išsimaityti. Kauno Social. demokratės apie tai rašo sekančiai:

Vos prasidėjo streikas, jau sukrito visos galybės. Vietos komendantas bene pirmutinis šoko streiką stabdyti. Sekdamas caro gadyinės pavyzdžius, jis pagavo ir kalėjimui pasodino keletą darbininkų, kurie neva streiką kurstė ir buvo „pavojingi“ žmonės. Pats su kareiviais jodinėjo po dvarus kalbindamas darbininkus liautis streikavus ir ieškodamas naujų simitų. Siuntinėjo raitus kareivius naktimis tarp dvarų jodinėti, kad darbininkai negalėtų tarp savęs susišinoti ir tartis, —

žodžiu, pradėjo uolia ofensyvą prieš streikuojančius visais įmanomais ginklais.

Va kur Kaunas netyli. Va kur Lietuvos valdytojai suranda „pavojingų žmonių“. Kada šiauliuose ir apylinkėj šeimyninkauja svetimųjų plėšikų gaujos; kada jos plėšia gyventojus, mėto iš mokyklų mokinius ir muša juos; kada tie patys plėšikai drąsoklautes vėliavas, nuginkluoja Lietuvos kareivius ir leidžia patvarkymus, kad Lietuva turi but „suvienytos, nedalinamos“ kolėkinės Rusijos dalimi — „Kaunas sėdi sau, kaip regis, nieko nebūtų atsitikę“. Bet kada sustreikuoja savieji darbininkai ir ramiu taikiu būdu nori išgaufi didesnį kasnį duonos, tada sukija „visos galybės“, tada Kaunas veikia. Tada vidaus reikalų ministris, klerikalas p. Draugelis, „draugiškai priitaria dvarininkams“. Tiems dvarininkams, kurie dieną ir naktį daro sumokslų prieš Lietuvos valdžią tikslu parduoti Lietuvą Lenkijos imperialistams.

Dar kartą: kas sėdi ten, Kaune: Lietuvos žmonių valios reiškėjai ar — išdavikai?

Savo poziciją sulig Lietuvos mes privalome nusistatyti. Išeidami prieš dabartinę Lietuvos valdytojų atžagareivių politiką turime žinoti kur mes stovime. Ko reikalaujame. Ir juo greičiau tada padarysime, tuo geriau. Amerikos lietuvių klerikalai, lietuvių atžagareiviais remiami, dirba neva Lietuvos, jos žmonių laisvės išlaikymui. Trumpai: „Laisvos nepriklausomos Lietuvos labui“. Jie renka aukas, jie pardavinėja Lietuvos valdžios bonus. Kas mums daryti: remti juos ar ne? Žinoma, kad NE. Bet pasakymo, kad remti lietuvių atžagareivius negalim, kad mes dar su jais kovosime nepakanka.

Pirmiausia mes turime pasireikšti, jogei mes stovime už laisvą demokratinę Lietuvą; tokią Lietuvą kurioje būtų laisvus josios gyventojai, pirmoj vietoj jos darbo žmonės. Tai yra vyriausias, pamatinis mūsų

reikalavimas dabar. Tuo mes netik išmušime ginklą iš rankų savo priešo, vylingai besidengiančio laisvės bei nepriklausomybės skraiste, bet kartu suderinsime savo veikimą su Lietuvos demokratijos — darbo žmonių veikimu. O Lietuvos demokratija yra griežtai nusistatiusi prieš dabartinius Lietuvos valdytojus, kovoja su jais. Mes, amerikiečiai, negalime, neprivalome būti tik pašaliniais žiurėtojais. Mums, juk ne visviena kolia bus ta laisva nepriklausoma Lietuva, kas spės josios likimu: liaudis darbo žmonės ar saujaalė Romai palankių politikierių. Dargelis amerikiečių mano grįžti Lietuvon; mano joje turėti tai, ko jie neturėjo bėgdami iš jos už "jurių-marių", — pakendamas gyvenimui sąlygas. Tai yra vyriausias, kas juos traukia prie Lietuvos.

Nereikia tečiaus ilgai galvoti, idant supratu, kad jeigu Lietuvos likimu spės ta saujaalė dabartinių josios valdytojų, kurie, nemint jų nesugabumo, savo prigimčia yra atkaklus žmonių laisvės priešai — tų sąlygų ten nebus.

Mums lieka tik viena — kovoti su jais. Kovoti kur ir kaip galima. Kovoti ir derinti tą kovą su Lietuvos darbo žmonių kova. Kovodami mes tečiaus neužmirštame pabrėžti, kad einame prieš juos, netik todėl, kad jie yra Lietuvos valdytojai, bet todėl, kad jie yra žalingas (kenksmingas) Lietuvos demokratijai gaivalas. Neilgas jų šeimyninkavimas tam yra geriausias liudymas. Jie išsikvojo begales Lietuvos žmonių turto, jie slapta ir viešai pataikauja svetimiems grobikams, tiems aršiausiems Lietuvos bei jos liaudies priešams — Kolčakui ir neisotinamiems lenkų imperialistams. Pagalios, jie atvirai ir griežtai pasirodė eina prieš Lietuvos demokratijos darbo žmonių valią. Jie kur ir kaip gali bando nugniaužti ją. Jie laiko visą Lietuvą karės padėty, jie nesirupina vyti iš Lietuvos svetimus užpuolikus. Jie tyli, kada apie plėšia Lietuvos

žmones, naikina jų turtą, tyčiojasi iš jų ir grudžia juos į kalėjimus. Jie sužinai atidėlioja Steigiamąjį Seimą.

Ar dėlto mes turėtume remti juos? Niekada! Mes, amerikiečiai, nedvejodami turime jiems pasakyti: nė vieno cento dabartiniams Lietuvos valdytojams! Mes remsimės tik tokią valdžią, kuri bus demokratijos darbo žmonių valios reiškeja. Ir remsimės ją tiek, kiek ji pildys tos demokratijos valią. Dabartinė Lietuvos valdžia tokia nėra. Ji pildo ne liaudies, ne darbo žmonių, bet jų engėjų valią. Tatai tegul ją remia tie, kuriems ji tarnauja. Mes-gi turime daryti visa, kad padėjus savo draugams darbo žmonėms Lietuvoje jų pastangose pastatyti prie Lietuvos reikalų tvarkymo vairo tikrus jų valios reiškejus. Ir tegul mūsų priešai — Lietuvoj ir Amerikoje — išidomėja: latai darydami, vesdami griežtą kovą su jais, mes esame ir busime nuosirdūs laisvos demokratinės Lietuvos rėmėjai. Dabartinių Lietuvos valdytojų "demokratija" mums svetima.

— St. Strazdas.

Geria savo valdinių kraują.

KOLČAKININKAS.

Paskutinis kolčakininkas basto si Lietuvos miškuose,

ILIJA MEČNIKOVAS

Pasteur'ui mirus Mečnikovas užėmė pirmą vietą mokslo srityj. Jis buvo ne tik biologas ir bakteriologas, bet ir filosofas taipgi. Diduma mokslininkų nieko daugiau nemori žinoti, apart savo laboratorijų. Bet Mečnikovas turėjo užsibrėžęs sau aiškų kelią, kuriuo jis ir ėjo visą savo gyvenimą.

Mečnikovas paskilbo visame pasaulyj, kaip kovotojas prieš senatvę. Jis tvirtino, kad žmonės pasensta be laiko. Tatoi pareina nuo to, kad žmogaus kūne (žarnose) susidaro nuodai, kurie ir nuvaro žmogų be laiko į kapus. Todėl norint pailginti amžių ir atitolinti senatvę, reikalinga pašalinti iš žmogaus organizmo nuodus.

„Jeį ateityj bus galima surasti idealų, kuris rīstų viso pasaulio žmones, tai tas idealas turės būti paremtas ant mokslo principų. Ir jeigu tai tiesa, kad žmogus gali gyventi vien tik tikėjimu, tai tas tikėjimas turi būti tikėjimas į mokslą“. Iš milijono žmonių, sulig Mečnikovu, tik vienas miršta natūralu mirtinai. Mes mirštame be laiko, ne fiziologine mirtimi; mes apleidžiamie ši pasaulį taip greit tik todėl kad nekreipiame dėmesį į žmogaus prigimties disharmonijas (nesuderinimus). Kuomet gyvenimas yra pilnai pritaikintas prie aplinkybių, tada egzistuoja harmonija; kuomet to pritaikymo nėra, tasyk esti disharmonija. Žmogaus prigimtyj yra daug trukunų, disharmonių. Visų pirma žmogaus lyties instinktas nėra suderintas su dabartine civilizacija; apskritai visas žmogaus organizmas da nerą galutinai pritaikintas prie dabartinių gyvenimo aplinkybių. Taip dalykams esant, žmogus veda nenatūralų gyvenimą. Ir dėka tam, jis be laiko sensta ir miršta.

Kaip jau sakiau, Mečnikovas manė, kad žmogaus organizmās nusidėvi be laiko, pašidėkojant tiems nuodams, kurie patenka į žarnas. Ir jei tuos nuodus būtų galima

pašalinti kokiu nors būdu, tai ir žmogaus amžius pailgintų.

Mečnikovas pastebėjo, kad tarp bulgarių kaimiečių randasi daug senjų, kurie išgyvena šimtą ir net daugiau metų. Tie kaimiečiai daugiausia maitinasi rugusių pienu. Ir Mečnikovu atėjo mintis, kad rugusis pienas yra priežastis ilgo amžiaus.

Rugusiam piene randasi tam tikra rūgštis (lactic acid), kurią gimda atatinamos bacilos. Tās bacilos, sulig Mečnikovu, yra labai naudingos žmogaus organizmui. Jos naikina blėdingus mikrobus, kurie patenka į žmogaus kūną. O tuo pačiu neduoda progos mikrobams pagimdyti nuodų.

Vadinasi, laktiko rūgšties bacilos apsaugoja organizmą nuo to, kas gimdo ligas.

Pasteur surado, kad diduma ligų pareina nuo tam tikrų mikrobu. Gi Mečnikovas surado žmogaus kraujuj tam tikrus kūnelius (phagocytes), kurie veda kovą su neprašytais svečiais mikrobais. Ir nuo to laiko medicinoj daugiau pradėta kreipti dėmesį į tai, kaip apsaugojus kūną nuo įvairių ligų arba palaikius jį tokiu stovyj, kad jis galėtų atsilaikyti prieš ligas. Su medicina atsitiko tas pats, kas su labdarybe. Pirmia labdariai pasitenkindavo tuo, kad paduodavo vieną kitą skatiką elgėtai ir manydavo, kad jie atliko savo pareigas. Dabar labdarybė mažiau beužiima almužnų dalinimu, bet stengiasi surasti tas priežastis, kurios gimda skurdą ir vargą. Medicina eina tokiu pat keliu: dabar dedama pastangu, kad suradus priežastis, kurios gimda ligas. Kuomet tos priežastis bus surastos ir pašalintos, tasyk ir žmonės mažiau besirgs.

— Mečnikovas gimė gegužės 15 d., 1845 m. Charkovo rėdyboj. Jo tėvas buvo karininkas, kuriam vėliau liko suteiktas generolo titulas. Jo motina buvo žydė. Iš pradžių

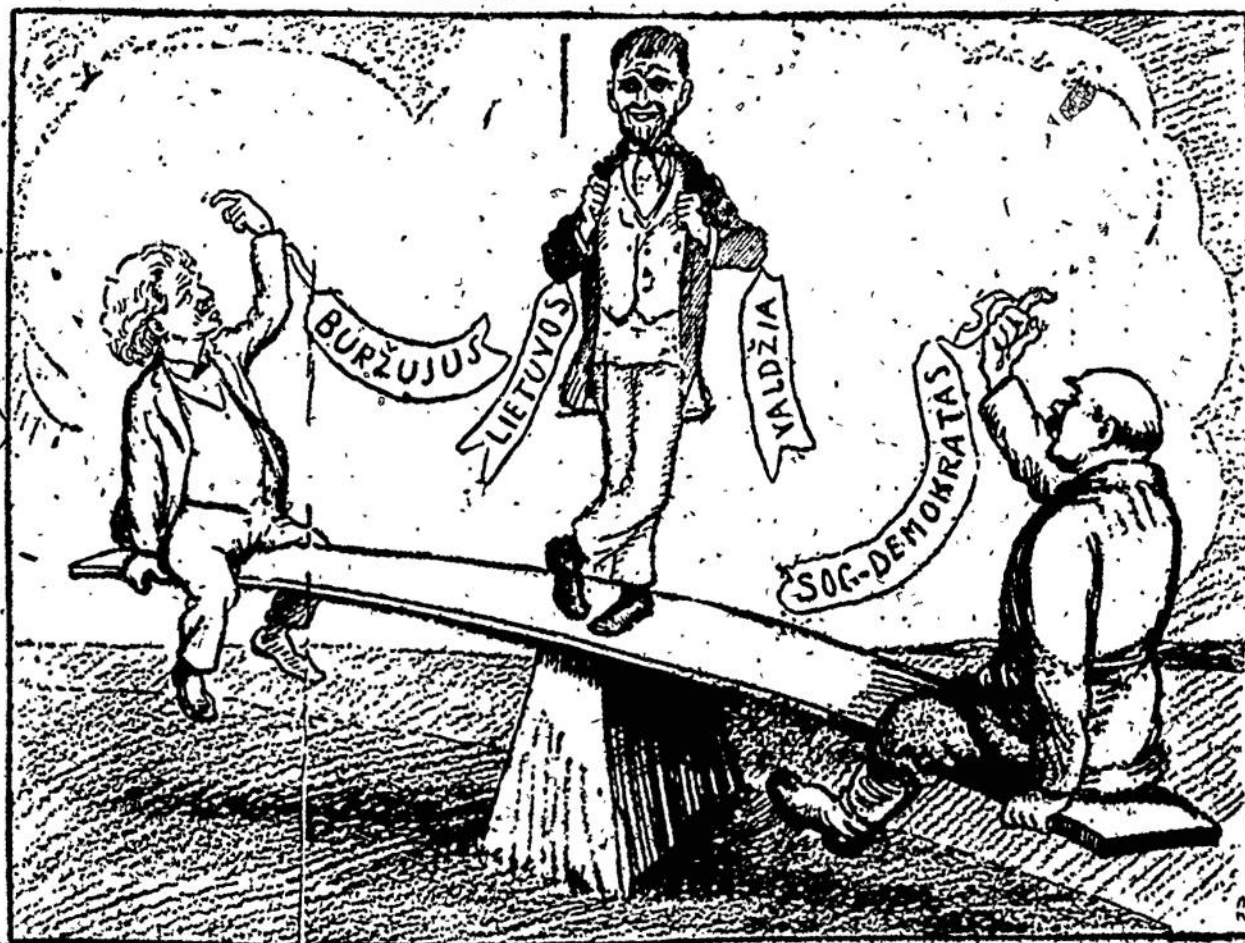
Mečnikovas mokinosi Charkovo gimnazijoje, kurią baigė su auksiniu medaliu. Paskui jis įstojo į to paties miesto universitetą. Universiteto kursas tęsėsi keturius metus, bet Mečnikovas baigė jį į du metus. Baigęs Charkovo universitetą, jis išvažiavo mokytis užrubežin. Jis kiek laiko studijavo Giesene, Goettingene ir Mūnixe. Paskui jis vyko Perapilės universitetui profesoriauti. 1870 m. Odesos universitetas pasiūlė jam zoologijos profesoriaus vietą. Pasiūlymą Mečnikovas priėmė. Odesoje jis pasiliko ligi 1881 m. Tais metais, kaip žinia, buvo nužudytas Aleksandras II. Studentai nerimavo. Jiems labiau rūpėjo politika, negu mokslas. Priegtam valdžia ėmė kabinties prie paties Mečnikovo. Mat tuo lai-

ku jis jau buvo paskilbęs, kaip bedievis. Iš jo pradėta reikalauti, kad jis darytų tai ir tai. Tokis valdžios kišimasis į mokslo sritį, suprantama, įgriso Mečnikovui. Jis neįdėmavo politika; tečiaus laikėsi tos nuomonės, kad antstolis negali komanduoti universitete. Padarinys viso to buvo tas, kad Mečnikovas padavė resignaciją.

1888 m. Pasteuro Institutas Paryžiuje pakvietė Mečnikovą, kuris tuo laiku jau buvo žinomas visame pasaulyje, kaip vienas didžiausių biologų. Čia Mečnikovas pasiliko ligi patirties.

1908 m. Mečnikovui buvo suteikta Nobelio dovana už padarymą naujų atidengimų medicinos moksle.

KURIO JIS PAKLAUSYS?

Pono Galvanausko kabinetą nebežino kurion pusėn krypti.

Balis Sruoga.

Tarytum, akmuo per ištišus amžius ant kelio gulėjęs,
Užgulė sielvartą dušią.

Kovojęs, kentėjęs, ir kilęs, ir vėliai kentėjęs,

Aš vėliai ne jūsų pasaulį — ne jūsų!

Pasaulis toks mažas! Kad rodos saujelę paimtumei gėlos,

Aplinkui pabertum

Ir visą pasaulį panertum —

Uždegtumei širdis ir ilgesį vėly...

Senai pasigėstu, prigludams prie žemės krutinės,

Kad žemė — ne motina man!...

Pasaulis toks mažas! Ir motinos verkiu, tėvynės —

Ir vėjas pralėkdams užia aidan,

Kad žemė ne motina man!

(Lietuva).

O, LAISVĖ, MIELOJI.

(Eilės prozų).

O, laisvė, mieloji:

Darželi kvepiančių gėlių; išniinties stip-
rybė ir biednųjų ramintoja.

Kada ateisi?

Kada leisi pažinti save, tavę mylintiems
vargdieniams žmonėms?...

O, laisvė, mieloji:

Šaltini malonių gausių; viltie nuliudu-
sių trokštančių tavęs,

Kada suramins?...

Kada priglausi po savo ploščium motiny-
stės, alpstančias našlaičių minias?!

O, laisvė, mieloji:

Laive didžio okeano! Per vilnis kalnuotas.

Kada atplauksi?

Ir žymie raudona augštai plevesuojančia;
it saulės spinduliais auksiniais, ukanota že-
melė ant visados, —

Kada apšviesi?

O, laisvė, mieloji.

Herojau ateities! Pasaulio puošėjanis
mokslo ir kultūros vairą,

Kada įteiksi?

Ir engėjus savo kiltybės —

Kada nuteisi?!...

O, laisvė, mieloji...

J. Aceris.

VOLTAIRE.

Skarmiento Kelionės

(Jo paties užrašytos).

Aš gimiau Kandijs mieste 1600 m. Ma-
no tėvas buvo to miesto gubernatorium ir aš
atsimenu, kaip vienas netikęs eiliaršys,
vardu Iro*), parašė maną garbei netikusias
eiles, kuriose tvirtino, kad aš paeinu tiesioj
linijoj nuo karaliaus Minoso. Bet kada ma-
no tėvas įpuolė į nemalonę, jis parašė kitas
eiles, kuriose aš pakėjau jau tik nuo Pazife-
jos ir jos meilužio. Tas Iro bus pats pik-
čiausias ir nuobodžiausias niekšas ant visos
salos. Kada man sukako penkiolika metų
mane tėvas pasiuntė mokintis į Rymą. Aš
atvykau ten su viltimi patirti visas tiesas;
taip kaip ikišiol, pagal paprotį viso pasaulio,
nuo Chinijos iki Alpių — mane mokino vi-
sai įbulai. Monsignor Profondo, kurjam
mane pavedė, buvo žymus žmogus ir vie-
nas iš didžiausių mokslininkų pasaulyj. Jis
norėjo mane išmokyti Aristotelio katego-
rijų ir ko tik manes nepatalpino į katego-
riją savo minjonų — to dar trūko!... Aš ne-

*) Anagrama poeto Roi (Rua).

čiau procesijas, išvijimą piktų dvasių ir keletą plėšimų. Kalbėjo — bet žinoma, tai buvo melas, — kad signora Olympia, labai atsargi ypata, pardavinėjo daug to, ko nereikėtų pardavinėti. Aš buvau tokiame amžiuje, kada tas viskas rodėsi man indomiu. Viena labai ramaus būdo jauną damą, vardu signorą Fatello, sumanė įsimylėti į mane. Ją dabojo jų šventenybės tėvis Punfarnala ir Akoniti, jaunas išpažininkas dabar jau nebegyvuojančio vienuolių ordino. Ji sutaikė juos atidavusi man savo širdį. Bet tuo pačiu laiku aš buvau dideliame pavojuje likt atskirtu nuo bažnyčios ir nuodintu. Aš išvažiavau labai užganėdintas architektura šv. Petro.

Aš nuvykau į Franciją. Ten tuo laiku viešpatavo Liudvikas Teisingasis. Pirmu ko manęs paklausė buvo: ar aš noriu gauti pusryčiams šmotelį maršalo d'Ancre, kurį žmonės iškepė ant laužo ir kurį už mažą kainą dalino norintiems. Ta valstybė yra nuolatos draskoma savitarpinėmis karėmis, tai už vietą senate, tai delei dviejų priešgyniaujančių jos dalelių. Jau daugiau šešių dešimtų metų ta ugnis, tai kiek nustelbiama, tai vėl užkuriama, su didžiausiu smarkumu pūstija tas puikios žemės. Tas vadinosi laisvėmis gallikoniskos bažnyčios. „Deja, susukau aš, o betgi ta tauta iš prigimties gera. Kas galėjo taip permąstyti jos būdą? Ji smarkauja ir rengia Baltramiejaus naktis. Laimingas bus tas laikas, kada ji tik juokaus“.

Aš perplaukiau į Angliją: tie patys ginčai ir čia išsaukė tą pačią prievartą! Nekurie geri katalikai nusprendė dėl labo bažnyčios išmesti į orą paraku — karalių, karaliaus šeimyną ir visą parlamentą ir tokiu būdu išgelbėti Angliją nuo tų atskalunų. Man rodė tą vietą kur dievobaiminga karalienė Marija, duktė Henryko VIII, liepė sudeginti daugiau penkių šimtų savo pavaldinių. Vienas ispanas kunigas tikrino man, kad tai buvo puikiausiu darbu, pirma, delto kad su-

degintieji buvo anglai, o antra — delto, kad jie niekad nevartojo švento vandens ir netikėjo į šv. Patricko skylę. Jis stebėjęs tik, kad karalienė Marija ikišiol dar nėra paskelbta šventąja; bet jis tikėjosi, kad ji greit bus kanonizuota, kada kardinolas malonės tai padaryti.

Aš nuvykau į Holandiją, kur tikėjau rasti daugiau ramumo pas flegmatiškus gyventojus. Kada aš atvykau į Haagą ten kirtu galvą vienam garbingam seneliui. Tai buvo plika galva pirmo ministerio Barneveldo, žmogaus labai daug pasitarnavusio respublikai. Pilnas sąjausmo aš paklausiau koki prasižengimą jis papildė, ar nėra kalta valstybės išdavystėje? „Jis padarė daug blogiau, atskė man pamokslininkas juoduose rubuose; jis tvirtino, kad galima rasti išganimą pagelba gerų darbų taip pat kaip ir per tikėjimą. Jus suprantate, kad jei panašios nuomonės išgyventų, tai respublika negalėtų gyvuoti ir todėl reikalinga aštrių priemonių, užbėgimui už akių panašiam blogumui.“ Vienas gilus tos šalies politikas pasakė man su atsidusėjimu: „Deja, nevisada bus taip gerai, kaip dabar: ši tauta turi netikėtą prisirišimą prie tikėjimo; tikrenybėje gi ji savo pobūdžiu yra palinkusi prie bjūturaus tikėjiminės pakantų dogmato. Su laiku ji tikrai prieis prie to, kas baisu!“ Aš gi kol dar neatėjo laikas nuosaikumo ir nuolankumo päsiskubinau išsinešdinti iš tos šalies, kur žiaurumas nužvaduojamas niekuo malonių ir nuvykau į Ispaniją.

Dvaras buvo Seviljoje, atvyko laivai ir viskas kvėpavo pertekliu ir linksnumu gražiausiame metų laike. Umai aš pastebėjau gale apelsinų ir limoninių medžių alejos ką-tai panašaus į didelę areną, apsuptą laiptais, apklotais brangiais kurais. Karalius, karalienė, infantai, infantienės sėdėjo po puikiu baldachimu. Priešais karališkos šeiminės stovėjo kitas sostas, dar augštesnis. Aš pasakiau vienam iš mano sąkeleivių:

"Jei šis sostas nēra skirtas Dievui, tai aš negaliu sau įsivaizdinti kam jis gali tarnauti". Tie nemandagūs žodžiai buvo nugirsti vieno svarbios išvaizdos ispano ir brangiai man atsiėjo. Tuo tarpu aš įsivizdinau sau, kad mes žiurėsime į koki pasilinksminimą ar jaučių imtines. Kaip štai ant augšto sosto pasirodė didysis inkvizitorius ir palaimino karalių ir žmones. Paskui pasirodė visa vėrinė ėjusių poromis baltų, juodų, rudų minykų, apsiavusių ir basų, su barzdomis ir be barzdų, su smailiais kapiušonais ir visai be kapiušonų. Paskui juos sekė budelis; o užpakalyje tarp algvėzlių ir grandų ėjo apie keturiasdešimt žmonių, apvilktų į maišus su nupieštais ant jų vėliniais ir ugniniais liežuviais: tai buvo žydai, nenorėjusieji atsisžadėti Mėžičiaus, krikščionių, apsidėję su savo kumomis, ar nepanorėjusieji garbinti Artošiaus Panele švenčiausią, ar nesutikusieji atiduoti savo pinigų naudai jeroniminių ordono. Su dievobaimingumu pildėdojo stebėtinas maldas, po ko ant mažos ugnies sudegino visus šiuos nuodėmininkus, kas, matomai, suteikė didelį užsiganėtinimą visai karališkajai šeiminei.

Vak. re. kada rengiausi gulti į lovą, pas mane teikėsi atsilankyti du inkvizicijos tarnai su šventa germanda: jie meiliai pabučiavo mane ir nusiėdė mane, nesakydami nė žodžio, į labai vėsią kalėjimo kamaraite, kurioj lova buvo iš drožlių ir puikus kryžius. Aš išsėdėjau čia šešias savaites, po ko palaimintasis tėvas inkvizitorius prisitūlė prašyti mane prie savo pasikalbėjimų. Jis ilgai glamonėjo mane su tėvišku meilumu savo glėbyje; pasakė man, kad nuoširdžiai galisi, kad man davė tokį blogą butą, bet kad visi kambariai name yra užimti ir jis tikisi, kad kitą kartą man palaisys geriau. Paskui jis užjaučiančiai paklausė manes, ar aš nežinau, kodėl aš randuosi čia. Aš atsakiau garbiam tėvui, kad turbūt užmano nuodėmes. "Už kokią nuodėmę, mano sūnau, kalbėk nesigėdydamas!" Kaip aš

nė lauziau sau galvą, aš nieko negalėjau sugalvoti. Jis širdingai užvedė mane ant tikrojo kelio ir aš, pagalias, atsiminiau savo neatsargius žodžius. Aš atsikračiau epitemija ir trisdešimt tūkstančių rešlų pene (pabaudą). Mane nuvedė pasikloniojimui didžiajam inkvizitoriui. Tai buvo labai lipšnus žmogus, kuris paklausė manes kaip man patiko jo mažoji šventė. Aš atsakiau, kad labai grožėjau ja ir nubėgau skubinti mano sąkeleivius apleisti tą šalį, nežiurint viso jos gražumo. Jie tuo tarpu spėjo patirti visus karžygiškus darbus, kuriuos ispanai atliko Dievo garbei. Jie perskaitė garsiuosius memuarus Čiapos vyskupo*), pasak kurių, buvo papjausta, sudeginta ir paskandinta dešimt milijonų netikėlių Amerikoj, tikslu atversti juos ant teisybės kelio. Aš tariu sau, kad tas vyskupas perdeda, vienok jei paimti tik pusę to skaičiaus, tai pasidarys bėsi skaitlinė penkių milijonų.

Tuo tarpu noras keliauti vis dar neapleidė mane. Aš apsiskaiciau užbaigti savo kelionę po Europą Turkijoje ir mes nukakome į tą šalį. Dabar aš tvirtai nusisprendžiau nesakyti savo nuomonės apie šventes, kurias man prisiėti imatyti. "Tie turkai, kalbėjau aš savo sąkeleiviams, yra netikintys nekrikštai, o todėl turbūt daug žiauresni negu tėvai inkvizitoriai. Laikysime liežuvį už dantų, kada atsidursime tarp mahometonų."

Ir taip aš nuvykau pas juos ir buvau labai nustebintas, pamatęs Turkijoje daug daugiau krikščioniškų bažnyčių, negu Kandi-joje. Aš dągi pamačiau skaitlingus būrius minykų, kuriems buvo teikiama pilna laisvė melsties Mergelei Marijai ir keikti Mahometą graikiškai, lotiniškai ir armeniškai. "Kaip malonus žmonės tie turkai!" susukau aš. Graikų ir lotynų krikščionis Konstantinopolyje vedė tarp savęs mirtiną kovą. Tie vergai puldavo ant viens kito kaip šunys, besipjaunantys gatvėse išvaikomi pagaliais. Didysis viziras tuo laiku globojo

*) Las Kazes.

graikais. Graikų patriarchas pasiskundė ant manęs, kad aš vakarieniauju pas lotinų patriarchą ir man, prie prino sąstato divono, priteisė šimtą kirčių į padus, arba užmokėti pabaudos penkis šimtus cechinių. Ant rytojaus didysis viziras buvo nusmaugtas: o trečią dieną jo įpėdinis, šlovėjęs už lotinų ir pašalintas, tik mėnesį paskiau, priteisė man tą pačią bausmę už tai, kad aš vakarieniauju pas graikų patriarchą. Aš buvau pastatytas į liudną reikalą nelankyti nė graikiškos, nė lotiniškos bažnyčių. Nusiramintiui aš pasisamdžiau sau labai gražią čerkesę, kuri buvo labai lipšni intiniame

pasiklibėjime ir pastebėtinai dievuola mectėj. Kartą laike karštaus išreiškimo mėlės, ji sušuko, apkabindama mane: "Alla! Illa! Alla!" Tai patįs švenčiausi žodžiai pats turkus; aš gi įsivaizdinau sau, kad jos žodžiai reiškia išreiškiamą meiliško džiaugsmo ir taipgi meiliai pakartoju: "Alla! Illa! Alla!" "O, sušuko ji, tegul bus pagarbintas Dievas! tu turkas?" Aš atsakiau jai, kad garbinu dievą už tai, kad jis davė man spėką turko ir buvau labai laimingas. Ryte atėjo imam (mahometonų kunigas) atlikti apipjaustymo pareigą ir kadaigi aš nesutikau su operacija, to skyriaus kadli

DU KUNAI. RET. VIENA DUŠIA.

Ir senasis lenkų pantaplinis premieras pan Paderewski ir naujasis, abu tokie — vien renka iš žmonių pinigus, bet nieko liaudžiai neduoda.

sējas) pasiūlē mane pasodinti ant kuolo. Aš išgelbējau atsidurusias pavojuje mano kuno dalis, užmokējes tukstantį cechinų, ir tuojaus sprukau į Persiją, nusisprendęs niekad nevaikščioti Turkijoj nė į graikų, nė į lotinų bažnyčia ir nešikti meiluojančius Alla! Illa! Alla!

Kada atvykau į Ispagan, mane tuojaus paklausė ar aš už baltą aviną, ar už juodą. Aš atsakiau, kad man vistiek pat, bile butų pas jį minkšta mėsa. (Reikia jums pasakyti, kad tuo laikų partijos juodojo avino ir baltąjo avino dar kovojo tarp savęs Persijoje). Mane nužiūrėjo tame, kad aš tyčiojos iš abiejų partijų ir tokiu būdu jau pas miesto varlus aš atsiduriau su nemalonių reikalių rankose. Kad atsikratyti nuo avinų, vėl prisiejo išdėti gana nemažą sumą cechinų.

Aš dasigavau į Chiniją su perkalbėtoju, kuris tikrino man, kad toj šalyj gyvena liksyviau ir linksmiau negu kur kitur. Totoriai užvaldė šalį, sunaikinę ją ugnimi ir kardų; tėvai jezuitai iš vienos pusės ir tėvai dominikonai iš kitos, — tikrino, kad jie gelbsti dušias patydomis. Niekad dar nebuvo labiau užvydžių platinotųjų tikėjimo: jie persekiojo vienas kitą be sustojimo; rašė į Ryumą ištisus tonus skundų; koliojo vienas kitą netikėliais ir suvyliotais iš už kiekvienos atverstos dušios. Ypač smarkūs nesutikimai užsidegė pas juos delei būdo kloniojimos. Jezuitai norėjo, kad kloniojimas būtų atliekamas taip kaip Ryme. Kažkaip įvykė, kad jezuitai priėmė mane už dominikoną ir įskundė totorių didenybei, kad aš esu popiežiaus šnipu. Vyriausia taryba pavėdė pirmam mandarinui, kuris paliepė seržantui, o tas keturiems policistams areštuoti ir surišti mane su visokiomis ceremonijomis. Po šimto keturiasdešimt priklauptųjų mane nuvedė prie jo didenybės. Jis liepė paklaust manes, ar tiesa, kad aš esu šnipu popiežiaus, kuris nori pats ateiti ir au-

versti jį nuo sosto. Aš atsakiau, kad popiezius — kunigas, kad jam 70 metų amžiaus ir kad jis gyvena už keturių tukstančių mylių nuo jo šventos totorių-chinų didenybės, kad pas jį apie du tukstančiai sargų su vietiniu lietsargiu, kad jie nieko nenuverčia nuo sosto ir kad jo didenybė gali ramiai miegoti. Tai buvo mažiausiai pavojingas iš mano prietikių gyvenime. Mane išsiuntė į Makao, iš kur aš išplaukiau į Europą.

Mano laivui prisiėjo taisyties Golkondos pakraščiuose ir aš pasinaudojau tuo laiku, kad pamačius dvarą didžiojo Aureng-Zebo, apie kurį pasakojo stebuklus. Jis buvo tuo laiku Delyj. Aš turėjau laimę pamatyti jį valandoj iškilmingos ceremonijos, laike kurios jis gavo dangiškąją dovaną, prisiūtą Mekkos šerifo; tai buvo šluota, kuria šlavė siukšles švenčiant name Kaaba-bet-Alla. Ta šluota yra simboliu dieviškos šluotos, šluojančios siukšles iš žmonių. Aureng-Zebui, matomai, ji buvo nereikalinga. Tai buvo devobaimingiausias žmogus visame Indostane. Tiesa, jis paprovė vieną iš savo brolių, nunuodijo savo tėvą; dvidešimt radži ir tiek pat omiri mirė iš jo malonės baisios kankinės; bet tai buvo vis menkniekiai ir žmonės kalbėjo tik apie jo dorybes. Jis galėjo susilyginti tame dalyke tik su Morokkos imperatorium Mulei-Izmailu, kapojusiu galvas kiekvieną pėtnyčią po maldos. Aš neklibėjau nė žodžio. Kelionės išmokino mane protą ir aš supratau, kad ne mano dalykas spręsti, kuris iš tų dviejų viešpačių geresnis. Vienas jaunas francuzas, su kuriuo aš gyvenau, asiliepė, tiesą sakant; nepagarbiai apie Indijos ir Morokkos imperatorius, pasakęs labai neatsargiai, kad Europoj buvo labai dievoblimingi karaliai, puiki valdžiusieji šalimis, daug linkusieji bažnyčias, vienok neužmušinėdami nė savo tėvų, nė brolių ir nekapodami galvų savo pavaldiniams. Musų perkalbėtojas, išvertė indusiskai bedieviškas kalbas į mano žmogaus ir aš, išmokintas

pritirimų, tuojau paliečiau pabalnot arklius ir mes su francuzu išsinešdinome sveikais. Paskui aš patyriau, kad tą pačią naktį Aureng-Zebo kareiviai atėjo mus areštuoti; bet rado tik vieną perkalbėtoją. Jį nužudė ant plečiaus ir visi dvariškai nuoširdžiai pripažino, kad jis teisingai užsitarnavo mirties.

Man pasiliko aplankyti tik Afriką, kad patyrus visus gyvenimo pragumus ant mūsų sausžemio. Ir aš patyrau juos pilnai. Mano laivas buvo užgriebtas korsarų — negrų. Musų laivo savininkas garsiai skundėsi ir klausė, kodėl jie tokiais budais peržengia tarplautinius įstatymus. Negrų kapitonas atsakė jam: "Pas jus nosis ilga: o pas mus plioškčia; pas jus tiesūs plaukai, o pas mus garbiniuotos vilnos; pas jus oda pelenų spalvos, o pas mus juodo medžio spalvos — taigi mes, sulig šventais gamtos įstatymais, visados turime būti jūsų prie-

šais. Jus perkate mus turgavietėj Gvinejos pakraščiuose, kaip gyvulius, kad marinus mus sunkint ir beprasmiu darbu. Jus plakate mus jautių gislomis, versdami mus kasti kokią tai geltoną žemę, kuri pati savimi niekam netinka ir neverla gero Egipto svoguno. Todėl, kada mes jus susitinkame ir būname stipresniais už jus, mes priverčiame jus arti mūsų laukus arba nu-pjaustome jums nosis ir ausis".

Tiems protingiems žodžiams niekuomi negalima buvo užginčyti. Aš nuėjau arti lauką vienos seros negrės, kad išgelbėti ausis ir nosį. Po metų mane išpirko. Aš mačiau viską, kas buvo gražaus, gero ir stebėtiną ant žemės ir nusprendžiau ateityj nebematyti nieko, apart savo penaltų. Tėvyškėj aš apsivedžiau, liktu turtingu ir persitikrinau, kad tai buvo geriausias padėjimas mano gyvenime.

Vertė K. Baronas.

Niselio komisija Lietuvoj.

Popiežiu Galybės Susmukimas.

Popiežia, kokia ji dabar yra, nevisuomet buvo tokia. Buvo laikai, kada popiežių įtakmė nesiekė toliau grynai tikėjiminių reikalų, ir buvo laikai, kada popiežiai liko neapriboti didelių valstybių valdytojais. Tai buvo laikai, kada popiežius sprendė netik apie dvasinius tikėjiminius (os ar kitos šalies gyventojų reikalus, bet ir medžiaginius. Ir vargšas tam, kuris drįsdavo pasipriešinti neklaidingojo, visagalingojo popiežiaus diktavimams! Ten, kur popiežiaus ranka ji galėdavo pasiekti — jo likimas būdavo nuspręstas: jis mirdavo kaip maištininkas heretikas. Ten, kur popiežiaus valdžia ji nepasiekdavo, jisai buvo prakeikiamas, išskiriamas iš tarpo tikinčiųjų. Tokį by kas galėdavo persekijuoti ir dągi nužudyti. Už jį nieks neužsistodavo.

Tai buvo popiežių viešpatavimo laikai, tamsieji, kruvinieji viduramžiai. Nė vieno kada ir žiauriausio despoto viešpatavimas nebuvo toks kruvinas, kaip popiežių. Kryžiaus karės, inkvizicija — tai buvo vyriausios heretikams naikinti įmonės.

Mūsų tema tečiaus kita. Mes kalbėsime apie popiežių galybės susmukimą.

Kokios buvo tos priežastys, davusios popiežiai progos pasigrobtį į savo rankas šviesią valdžią? Ir kodel toji valdžia, pagaliaus, ir josios rankų pasprudo? Kaip niekas pasauly neįvyksta be priežasties, taip ir popiežių galybės atsiradimas turėjo tam tikrų priežasčių — pirmausia, žinoma, materialų priežasčių. Kad ir dar taip mes nepažintume šių dienų kunigijos, bet už vieną dalyką mes turime pripažinti tai kredito: josios pirmtakunė kartą žmonijos istorijoje sulaušė ypač svarbią rolę. Kartą ji buvo istorinė savo laiko būtinybė. Tatai, savaime aišku, nepateisina dabartinių kunigijos žygių. Bet tatai ir neduoda pamato įžavėtiškai užtylėti anų laikų kunigijos-dvasininkų

nuopelnus. Kartą žmonijos istorijoje kunigija buvo vienintelių gyvenimo posūkių, beturčių globotojų ir jų mokytojų. Kada Romos imperija puolė germaniškų barbarų gaujos, kada jos nuterėjo dideliausius ir derlingiausius Romos, imperijos apskrčius ir pagalios grumojo galutinai sutriuškinti visa, kas joje radosi geresnia, tai katalikų bažnyčia buvo vienintelė organizuota jėga sugniuždinusi pačius nukariuotojus. Tas pat buvo, kai Romos imperiją pradėjo pilti kitos tokių pat barbarų gaujos — iš kito pultės.

Tada tai bažnyčia-kloštoriaus pasidarė vyriausiuoju anų laikų gyvenimo centru. Joje žmonės jieškodavo netik užtarimo suraminimo, o ir užlaikymo. Aišku, kad tais laikais į bažnyčią žiurėta kaip į vienintelį išsigelbėjimą. Ir savo užduotį bažnyčia-kloštoriaus deramai paveikdavo. Tam ji turėjo netik reikiamo sumanumo, bet ir ištekliaus. Ten, kur kovoj prieš barbarus nepaveikdavo imperatoriaus kariuomenė — puikiai paveikdavo drąsus ir apsukrus dvasininkas, kad ir ne be pavojaus bažnyčiai ir kartais savo gyvasčiai. Atimtas iš imperatoriaus valdinių, dažnai ir pačių dvasininkų žemes sumanų kloštorių gyventojų dvasininkai veikiai atgaudavo dągi su "magaryčiomis". O reikia neužmiršti, kad žemdirbystė anais laikais buvo kone vienintelis žmonių pasilaikintiui šaltinis. Turėdami didelius plotus derlingos žemės ir gaudami "pašalinių įplaukų" (dovanų, dešimtinių etc.) kloštoriai be jokio yargo galėdavo suselpti prašančius jų pagalbos žmones.

Šičia glūdi priežastys kunigijos išsigalėjimo ir — jos susmukimo.

Popiežių galybė pasiekė čiukuro pradžioje trylikto šimtmečio. Tuo atžvilgiu laimingiausias popiežius buvo berods Gregorius IX. Jis buvo neapribotas Europos viešpata. Prieš

Ji žemai lenkēsi, jo rustybēs - bijojo netik paprastieji žmonēs, o ir išdydys garbēs ir galybēs, trokštantīs galiunai — ponai, kunigaikščiai ir karaliai. Faktinai, tie didžiunai tebuvo tik popežiaus vasaļai. Popežius elgēsi kaip tinkamas. Jisai ir pačius karalius skyrē, o nepalankius jam skaudžiai bausdavo: atimdavo iš jų sostus, prakeikdavo ir daigi nužudydavo.

Tada tai Europa drebėjo prieš Kristaus vietininką. Bet kartu žiūrėjo, kaip jo atsikračius. Atsikračius, kadangi kito išėjimo ji nebeturėjo. Dvasininkai (kunigai) pasigrobusieji į savo rankas dvasinio ir materialinio žmonių gyvenimo vairą, iš draugijos posunių (beturčių) globotojų, užtarėjų, liko jų siurbelės — naudotojai. Pradžioj, kol visa prasidėdavo ir baigdavosi žemdirbystė; kol visoks darbas budavo saikuojama ūkio produktais; kada tų produktų negalima buvo paversti į pinigą, tai ir popežiams ir jų lekamams kunigams tie produktai dideles vertės neturėjo. Pripilti aruodus grūdais, susikrauti į sandėlius begales kitokio maisto ir ten jį supudyti — buvo ir neišmintinga ir pavojinga. Išbadėję žmonės būtų galėję surengti užpuolimų ir netik klioštorius sunaikinti, o ir pačius dvasininkus išžudyti — kas nekartą ir atsitikdavo. Tada tuos produktus klioštoriai sunaudodavo šelpimui bėdinųjų.

Bet taip greitai, kaip ūkio produktus buvo galima apmainyti pinigų ar kitais gražnos dalykais — popežių ir visų kitų dvasininkų apetitai padidėjo. Visą labą tuomet jie pamainydavo tokiu turtu, kurį nė rudis ne kandis neėda: pinigų ar brangakmenių. Prašmatnumas liko vyriausias popežių ir didžiunijos siekinys. O liaudis duso. Dvasininkai ir didžiunija lėbavo. Tas lėbavimas, tas neįsotinamas troškinimas susijrausti vis daugiau ir daugiau lobių, rengimas karių su pagonėmis (kryžiaus karių) galutinai išsunkdavo ir taip jau nus-

karusius ir išbadėjusius ukininkus. Jiems prisiėjo užlaikyti netik dideles dykūnų gaujos popežiaus ir karaliaus dvare, bet kartu ir popežiaus laiminamus kryžievių burius. Žmonės nešė sunkų jungą ir dejavo. Pasi-priešinti savo enegėjams jie ir nedrįsdavo ir nenusimanydavo kaip tatai padaryti. Visa jų viltis budavo — "dideli žmonės". Kur linkdavo tie "didieji žmonės", ten eidavo ir minia. Tuo labiau, kad tie "dideji žmonės" žadėdavo palengvinti jų vargus, išvaduoti juos. O tarpe tų "didžiųjų žmonių" — karalių ir popežių — ėjo atkakliausia konkurencija. Europos karaliai didžiausiu godum žiūrėdavo į nuolat turtėjantį popežiaus dvarą. Visa, kas jų valstybėse budavo gegsnia, vertesnia — tekdavo popežiui. Tada tai nėra ko stebėtis, kad dažnai ir palankiausiaieji, ištikimiausiaieji popežiaus skirti valdonai pakeldavo prieš jį maištą, ryžosi nusikvatyti popežiaus viršenybės. Nevienas delei to, kaip sakėme, turėjo skaudžiai nukenėti: netekti sosto ir dažnai gyvasties. Bet tatau karalių ir kitų didžiūnų apetitus nė kiek nesumazindavo. Prie kiekvienos naujos progos jie ir vėl pakeldavo maištą, stengdavosi atsikratyti Kristaus vietininko, susilyginti su juo ar, daigi panaudoti jį saviems interesams. Dažnai jiems tatau pavykdavo, bet vėl ir vėl — ginkluota spēka ar suktomis diplomatijomis — popežius išcidavo iš kėblies jam padėties.

Popežiaus ir jos artimųjų bičiulių lobiai augo, o liaudies skurdas didėjo. Didėjo ir konkurencija tarp popežiaus ir karalių. Pagalios pastarieiems lenia buvo pergalėti. Popežių galybė ėmė smukti. Ir pirmą mirtingą popežių viešpatavimui smugį buvo lenia suteikti — Francijai. Gale trylikto ir pradžioj keturiolikto šimtmečio Francijos karalius netik susilygino su pasiputusiū Kristaus vietininku, bet daigi panaudojo jį saviems interesams. Ką nedarė popežiai, kaip jie nesirūžo atgauti savo galybę, bet vi-

sa buvo veltui. Jie vietoj laimėti, vis pralaimėdavo. Pralaimėdavo ir tai, ką dar tebetūrėjo.

Popežių galybė vis smuko ir smuko. Didžiausia širdperša, dideliausiu nekentimu viso, kas dėjos apie juos, jie žiūrėjo į naujojo gyvenimo aušrą. Žiūrėjo ir prakeikė visokią žmonių pažangą. Bet veltui! Žmonių pažanga buvo nesulaikoma. Jūs pasiauba pagalios nunešė į sašlavyną ir paskutinius popežių viešpatavimo likučius. Devynioliktmety popežius nebeteke Italijos! Popežius buvo galutinai nugaltas. Ir jisai užsidarė Vatikane.

Žmonių pažanga tečiaus nesustoja. Jūs pasiauba pagalios nunešė į sašlavyną ir pačią popežiją. Ir Vatikaną galų gale paimė į savo rankas žmonių pažangos ir jų laisvės draugai. Tas laikas jau nebetoli. Mes sveikiname jį!

Genių Dėdė.

PONAS IR MUZIKAS.

Ponas: „Vai, gelbėkite! Tas iš tvirkelis, tinginys pasiuto ...“

Kaip Dievas Sutvėrė Jieva.

(Pasakaitė).

Šiais laikais, Amerikos lietuviai prisiklauso įvairių prakalbų, pamokslų, patarimų, mokintų-mokyčiausių kalbėtojų, kurie rimtai mus mokina — kiekvienas aiškina savo persitikrinimus, apie artimo meilę, skriaudas darbininkų priespaudą ir išnaudojimą kapitalizmo. Prakašbos ant prakalbų po svetaines ir piknikus, net ausis mums nulinke bešiklaulant. Taigi ir aš noriu pridėti savo trygrašį — papasakoti rimtai, ką girdėjau nuo šv. Petro žemaičių Kalvarijoje ant atlaidų. Šv. Petras pasakėjo štai ką:

Kada Dievas sutvėrė dangų, žemę, saulę, mėnesį ir visą pasaulį, — sutvėrė visokius žvėris, paukščius, žuvis ir naminius gyvulius, o tieis, juk reikia piemens, palaidų nepaleisi kažinkur nuklystų. Jis sutvėrė rojų, tokį daržą, kur visus sutvėrimus suvarė; ant galo nulipdė iš molio Adomą ir tuos visus gyvus ir negyvus sutvėrimus pavedė jam ganyti. Na, ir džiaugiasi Dievas savo darbu, džiaugiasi tokia tvarka padaręs. Visi sutvėrimai rojuje geruoju sugyvena, nepjaunasi, neriejasi, — yra vaisių, yra ganyklų, žolės; ganosi gyvuliai, kas ką mėgsta čia, tyrą vandenėlį geria, laigą, žaidžia, ubauja, švilpauja — viskas gerai ir Dievas linkiai ateina pasižiūrėti, pasidžiaugti.

Sąjki ateina pas Dievą monkių (beždžionių) patinai ir skundžiasi ant Adomo:

„Tu sutvėrei tą žmogų Adomą, mus visus jam pavedei, liepei jį klausyti, o tas tavo Adomas lenda prie mūsų patelkų, vilioja, tvirkina, visokius su jomūs šposus daro, mes nebegalim savo patelkų suvaldyti, paskui Adomo laksto, į mus nė nebežiūri...“

„Ehe! blogai!“ — dumoja Dievas, pasikropštes pakaušį. Ir jis sumanė sutverti

Adomui draugē, moterī, kad turēdamas savo, prie' svetimų nebelīstų. Vaikščiojo Dievas užsimāstęs paupīu, užējo gero minkšto molio ir pasiraitęs rankoves ēmē tā molī minkyti. Paupyje molis minkštas, vandens prinešta visokių šlamų, medžių lapų, žolių, pavėsių, žuvies kaulų, žvynų. Dievas viską i kruvą minko, minko, sušilęs, suplukęs. Iš minkęs minkštai ēmē lipdyti; lipdo, lipdo — vis nesiška, saulē kaitina smarkiai, džiovina: tai ēia, tai len vis isprogsta, vis reikia uždailinti, nžlapnoti.

Žvėris, gyvuliai, pajutę, kad Dievas kažką naujo lipdo, susirinkę apstojo, stebisi ir savo patėmėjimus išrėškia: "Bus kitas Adomas ant mūsų galvos"... "Matai, kad nepanašus". — Kitas užgina. "Kas ēia bus, ką ēia nulipdys" — idomauja visi žvėris.

Laputē drąsėsnē, uodegā paputusi, ausi-kes, pastačius, prišokusi paklausē:

Ką ēia lipdai, Dievuli?

Adomui moterī — pasakē Dievas.

Išgirdusios monkės ēmē šokinėti iš džiaugsmo, po medžius karstyties, tardami:

Nebeviliqs mūsų patelkų, Adomas turės savo, nebelis prie mūsų..

— Delko tokia guzuota, Dievuli? — paklausē gervė...

— Tu, kvaile, nesupranti ir nesuprasi mano sūrēdymo — juokėsi Dievas.

Pabaigęs lipdyti, Dievas žiuri, kad viso rojaus gyventojai — žvėris, paukščiai, gyvuliai susirinkę apstojo ir stebisi i Dievo darbą žiurėdami. Pasišaukęs levą Dievas tarē:

— Aš tavē paskiriu, visų žvėrių karaliumi, valdyk išmintingai ir žiurėk, kad nei vienas nelīstų prie to mano darbo ir nesugadintų jo, kol sudžius...

Levas, likęs karaliumi, parodē savo galią — suriko piktu balsu, — net visi žvėris išlakstē, po krumus išsislapstē. Dievas, matydamas, kad nebēra pavojaus jo darbui nusiplojęs rankas ir atsisėdęs ant debesies, pasikėlē i dangų pietų. Nulipdytoji moteris guli atsivėpusi prieš saulē, džiusta:

Po pietų, po pakaidio, Dievas vėl nusileido, lydimas aniūolų, atsistoję ant žemės, ēina, žiuri savo darbo.

Pelēda pasislėpusi, tupėdama medyje po lapu, dyvijasi.

— O-je, o-je, kokia negraži ta Adomo moteris?

— Eik tu, spitre! — tarē Dievas — bene tu matai dieną, o plepi, pasižiūrėk naktį — pamatysi...

— Surukusi, surukusi lyg bulvė kepta, — burkayo balandis skrajedamas.

— Nesibijok, — tarē Dievas — ji mokės pasidailinti pauderiu, visas ruskles išsilygins...

Žiuri Dievas savo tvarinio, guli prieš saulę išsivėpusi, jau sudžiuvusi. Kur dar minkštesnē, Dievas pasipjaujdamas i delną padailino, palygino ruskles, ēmē jai dvasią pušti; putē, putē — net išraudonavęs, o moteris vis dar nekruta; pasilsėjęs dar putē, jau pradėjo markstyties, pamāžu dusuok, akis praplėtusi ēmē dairyties. Atgijo moteris.

"Pavadinsiu ją Jieva bus Adomui draugē" — džiaugėsi savo darbu Dievas.

— Pasaukit Adomą — paliepē Dievas.

Aniūolai išlakstē visą rojų, miekur neranrandā.

— Uhu, Adomai, uhu! — šaukia jie. Bet niekas neatsiliepia:

— Kur tas Adomas? — stebisi jie.

— O-gi su mūsų patelkomis, po krumus lakšto, ten kerčioje rojaus — pasakē monkės.

Aniūolai, gavę žinią nulėk atvedē Adomą pas Dievą.

— Kur tu lanūi po kampus, kur lakstai, kad negalima prisišaukti, — apibārē Dievas — štai sutvėriau tau moterį, vardas jos Jieva... Žiurėk, nebesvetimotėrjauk, turėdamas savo..

— Kelkis, Jieva! — tarē Dievas.

Ta guli anei krust.

— Kelkis, Jieva — tarē balsiai.

Ta net užsimerkė.

— Kelkis! — tarė Dievas ir spyrė į pašonį Jievai. — Adomas tavęs laukia, kelkis!

Ta gulė anei mano kelties. Adomas ir visi žvėrys ir paukščiai žiuri, kad ta moteris nemaž neklauso. Dievui nei šis nei tas, lyg sarmata... Šv. Petras, maldamas, kaipio senas žmogus, suprato, kame dalykas.

— Nekelk, nekelk, Jievute, — jis sako, — gulėk, gulėk...

Jieva tuoj kilst galvą ir atsisėdo.

— Stokis! — tarė Dievas.

Ta netik neslojasi, bet atgal gulti rengiasi. Šv. Petras vėl sušuko:

— Nestokis, nestokis, Jievute, sėdėk ar gulėk.

Jieva tuoj strakt ir atsistojo...

— Mat jau tiekia ginčas pasisekė sutverti, tokia jau ir liks — juokėsi Dievas Šv. Petrui.

— Jieva! — tarė Dievas. — Štai Adomas bus tau draugas ir vyras, gyvenkite laimingai. Adomai, veskis moterį, mylėk, neapleisk ir kito neprileisk, — palaimino Dievas.

Adomas nori Jieva toliau į rojų vesties, bet ta neklauso, tik šaiposi, dantis rodo aniuolūlams. Nepaveda Adomas.

Šv. Petras vėl pagelbėjo:

— Neeik, — sako, — neeik su Adomu, Jievute, būk čia pat.

Jieva tuoj apsikabino Adomui ant kaklo čia toliau, o atsisukusi, merkia, merkia aniuolūlūi, moja, sykiu vadina eiti.

Atsipūtė Dievas, apsidirbęs su moterim ir nuėjo ant pailsio.

Po kiek laiko čia Dievas vėl į rojų pasižiūrėti savo sutvėrimų. Žiūrė Adomas bedvilinėja galvą nuleidęs, nuliudęs.

— Ras tau yra, Adomai, — klausia Dievas. — Kodėl viehas, kodėl nuliudęs? Ko čia žlembi?

— Kaip nežlembi — atsakė Adomas. — Jievos negaliu suvaldyti, laksto su monėmis, su žalčiais, su kuomi tik papuola, į mane nei skersa nebežiuri.

— Adomeli! Atsimink savo jaunystės griekus; pakutavok dabar, vaikeli. O ji tokia jau ir liks visuomet. Nieko nepadarysi — tokia tenusisekė. — Žemaitė.

T. J. KUČINSKAS.

POPIEZIŲ GYVENIMAS

Gregorius VII, šimtas šešiasdešimtis Antras Popiežius (Iš knygos A Complete History of The Popes of Rome. Parašė Louis Marie De Cormenin).

Visa šventų tėvų istorija yra užsižymėjusių paleistuvystėmis ir žmogžudystėmis. Apie visų šventųjų tėvų gyvenimą ir jų būdus, darbus, reiktų parašyti dešimtis didelių knygų. Panfinėsiu tik kelių popiežių darbus, apie kuriuos skaitytojas ši-tą yra girdėjęs.

Gregorius VII, tikrasis jo vardas — Hildebrand, buvo didelis fanatikas, zokoninkas. Jis labai norėjo tapti šventu tėvu. Jis nu-

nuodino aštuonis šventus tėvus, kol dasigavo iki švento tėvo šosto. Jis buvo italas; jo tėvo pavardė buvo Banizon, kuris buvo dailydė Rymo mieste. Hildebrando motina vedė labai ištvirkusį gyvenimą su savo broliu, zokoninku. Nėkurie autoritetai sako, kad Gregorius VII, buvęs brolio ir sesers vaikas — benkartas. Ji užaugino jo dėdė per didelį vargą, nes Hildebrandas iš mažų dienų buvo labai ištvirkęs. Kada jis buvo penkiolikos metų, dėdė atidavė jį į klostorių Chuny.

Kelis metus vėliau, Hildebrandas pradėjo eiti pas karalius ir dvarponius, skelb-

damas krikščionybę. Leonas IX pakvietė Hildebrandą į Romą ir pavėdė jam puikią šventą Pavylo bažnyčią, kurioje šventas tėvas laikė arklius! Prie bažnyčios taipgi buvo klostorius, kuris buvo niekas daugiau, kaip tik pasibaisėtinas prostitucijos urvas.

Hildebrandas pats buvo didelis ištvirkėlis; užėmęs perdėtinio vietą ant prostitucijos namo, jis pradėjo daryti "reformas"; mat jis norėjo pasirodyti visuomenei, kad ir jis yra geras žmogus. Visuomenė žinojo, kad tas klostorius yra bjauriausias prostitucijos urvas. Bet klausimas kyla, ar gali paleistuvys išnaikinti paleistuvystę? Niekados! Taip buvo ir su Hildebrandu. Kada Hildebrandas pradėjo lankyti po zokaninkų ir

zokaninkų kambarius, tai surado labai gražią zokaninkę. Vėrant zokaninkes iš klostoriaus, būtų prisiėję ir tą gražią išvaryti. Ant galo Hildebrandas pranešė, jog moteris iš klostoriaus negalima išvaryti ekonominiais išskaidymais, nes moteris esančios labai ekonomiškos valgių gaminiame ir kambarių papuošime klostoriuje. Taigi dėl "ekonomijos", prostitutės buvo paliktos klostoriuje.

Hildebrandas buvo labai gudrus, patraukė savo pusėn daugybę kunigų, prižadėdamas jiems geras vietas, jeigu Hildebrandą išrinktų šventų tėvų. Kada Leonas IX numirė, kardinolai susirinko į bažnyčią aptarimui, kas turi but išrinktas šventų tėvų.

"Užlaikykite cnatas, mano nielos mergelės, nevaikščiokite po vakaruškas ir balius, tik eikite į bažnyčią ir kleboniją."

Hildebrando šalininkai suorganizavę didelę gaują, susirinko prie bažnyčios ir vienas kunigų suriko: "Hildebrandas yra šventu tėvu, šventas Petras išrinko jį". Gauja atkartojė tuos žodžius ir urmų subėgo į bažnyčią. Kardinolai nušigando, bijodami pasipriešinti apjakintai ir girtai gaujai, jie tuoj pasirašė, pareikšdami, kad Hildebrandas likęs išrinktas šventu tėvu. Hildebrandas pasivadino Gregoriu VII.

Hildebrandas, likęs šventu tėvu, vertė karalius nuo sostų; kokis tik kunigaikštis ar dvarponis davė Gregoriui VII daugiau pinigų, tą jis apšaukė karaliumi. Jis liko absoliutis Europos karalių valdytojas. Jeigu kunigas žadėjo iš-vyskupystės duoti daugiau pinigų, Gregorius jį skirdavo vyskupu, o būvusį vyskupą uždarydavo į kalėjimą arba pasisaukęs pas save nužudydavo. Nė vienas popiežius tiek nenužudė kunigaikščių, vyskupų, kunigų ir šiaip žmonių, bedalinančių vietas bei žemes, kiek nužudė Gregorius VII.

Beatrice, kunigaikščio Godfrey pačią ir jos dukterį Matildą, Gregorius atėmė nuo minėto kunigaikščio ir padarė jas savo sūgulemėmis. Godfrey paskelbė karę Gregoriui VII, kad atsiėmus pačią ir dukterį. Bet Gregoriaus VII tarnai, mieste Anvers, vasario 20, 1076, nužudė Godfrey.

Gregorius VII, nužudęs Godfrey, pasikvietė pas save ant nakties Beatricę. Praleidęs su ja naktį didžiausioj orgijoje jis nužudė ją. Tada Matilda, Beatricės duktė, liko absoliutė valdininkė Gregoriaus VII. Jeigu ji norėjo, kad karė būtų paskelbta kokiam kunigaikščiui ar karaliui, — Gregorius skelbė karę; jeigu ji norėjo suteikti kam vyskupystę, kardinolą, ar kunigaikščio vietą, — Gregorius suteikė. (Taip ir pridėda geram vyriui). Negana to, Gregoriui VII reikėdavo pristatyti nekaltos mergaitės su kuriomis jis "linksmiai" praleisdavo laiką, o paskui nuvalabydavo jas. (Iš "švento" tėvo daugiau ir nereikia norėt).

Gregorius VII, būdamas šventu tėvu, per vienuoliką metų, išskerdė šimtus tūkstančių žmonių — surengdamas kares tarp karalių ir kunigaikščių; išplėšė dorą tūkstančiams gražiausių mergaičių. Mirė, tas būdelis gegužės 20, 1085 m.

Vienok katalikų bažnyčia laiko Gregorių VII už švenčiausį ir prakilniausį šventą tėvą.

Juk, patarlė sako: Toks tokį pažino ir ant alaus pavadinio.

Jonas XXII, Du šimtai pirmas Popiežius.

Jo vardas buvo Janies; turėjo septyntas dešintis metų amžiaus, kada užėmė švento tėvo sostą. Jis buvo vadinamas tigris su žmogaus veidu. Kuomet tapo šventu tėvu, Jono ištvirtimas, plėsimai, apgavystės, pralenkė visus prieš jį buvusių šventų tėvų. Jis uždėjo didžiausius mokesčius ant bažnyčių. Už nemokėjimą duoklių, jis atidavė inkvizitoriams kunigus ir vyskopus kaikinimui — nužudymui. Visokiems galvažudžiams pardavinėjo absoliucijas — atleidus, už žmogžudystę, vogimą, gėdinimą seserų, motinų, laikymą po kelias pačias, už šipos, bjaurius darbus šventam tėvui plaukė pinigai, kaip upės į jūrą. Jis uždėjo ant savo tiaros trečią karūną, kaip ženklą, kad jis yra valdonas ant dangaus, peklos ir žemės.

Kada ištvirtimas klostoriuose, klebonijoje kunigų, vyskupų ir Jono XXII perėjo visokios ribos, suorganizavo dvi seklos: vieną Franciskonų, kita — Skelbiančių Brolį. Jos pradėjo kurstyti žmonės, kad jie neduotų pinigų nė kunigams, nė vyskupsams, nė šventam tėvui. Esą dvasininkai turį tarnauti už dyką. Taip sakė nauji skelbėjai. Tų naujų sektų skelbėjus ir jų sekėjus Jonas XXII pavedė inkvizitoriams; ir tūkstančiai buvo nužudyti vien tik dėlto, kad nedavė šventam tėvui pinigų.

Kad sustabdžius švento tėvo surengtas skerdynes tarp karalių, kunigaikščių ir vys-

kupu, du daktarai, naujos sektos. — Frati-
cellistų skelbėjai, nuėjo pas Louis, Bavari-
jos karalių, prašyt, kad Joną XXII, nuverstų
nuo švento tėvo sosto.

Tuodu daktarai, nuėję pas Louis, sekamai
kalbėjo: „Prince, per dangeli metų baž-
nyčios sostas buvo užimtas ištirkėlių, kurie
vadina save Kristaus sekėjais; jie turi teis-
es daryti visokios niekšystės, niekinti ka-
ralius, bausti žmones ir kankinti juos, tik
delto, kad tie drąsus vyrai pasipriešino po-
piežiaus ištirkimui. Mes atėjome pas tave,
prince, ir vardan mūsų brolių prašom laves,
dėt visas pastangas, kad nuvertus ištirkū-
sio švento tėvo despotizmą; palaikyt tą des-
potizmą yra didelė gėda žmonijai. Atmink,
kad kunigai yra dideli ištirkėliai, o popie-
žius yra venas didžiausių ištirkėlių. Ne-
gali viešpatauti ilgiau tie valgis, tie paleistu-
viai, žudytojai ir tvirkintojai gerų ir darb-
čių vyrų ir moterų. Veik, prnce, kad mes
matytume užbaigimą ištirkimo skandalų”.

Louis stengėsi Joną XXII prašalint. Jis
išvijo popiežių iš Rymo, o jo vieton pasky-
rė Nikalojų, kuris buvo vedęs. Nikalojus
norėjo pagerinti ištirkusių vyskupų, kunigų
ir klioštorių gyvenimą. Bet visi prieš Ni-
kalojų sukilo ir prvertė jį apleisti švento tė-
vo sostą. Jonas XXII ir vėl liko bažnyčios
galva. Jonas XXII užėmęs sostą pirmoj vie-
toj liepė suimti priešus ir priišus juos prie
arklių vaikioti Rymo gatvėmis. Taip tai
atsimokėjo šventas tėvas savo priešams.

Paskui Jonas XXII pavertė į karės lauką
visą Italiją ir Vokietiją; sukėlė kunigaikštį
prieš kunigaikštį, vyskupą prieš vyskupą.
Tie bekariaudami išžudė šimtus tukstančių
žmonių. Mat, vis tai buvo ant deo garbės!
Visi mokėjo popiežiui duokles, kad tik jų
pusę palaikytų. Popiežius laikė tą pusę,
kuri davė daugiau pinigų.

Kada negalėjo daugiau pinigų gauti, tai
Jonas XXII išleido sekamus-atlaidus. „Jeigu
kunigas nepadoriai pasielgs su minyška, gi-

mine, brolių dukterim, krikšto dukterim, ar
su bile moterim, — jam bus atleista, jeigu
jis užmokės šiasiasdešintis septynis fran-
kus ir dvyliką su (sous). „Jeigu, prie mi-
nėtų nusidėjimų jis prašytų atleidimo nuo-
dėmių papildytų prieš gamtą, ar gyvulius,
turi užmokėti du šimtus devynioliką fran-
kų ir dvyliką sous. Jeigu jis nederamai pa-
sielgia su gyvuliu arba vyru, bet ne su mo-
terim, tai bausmės turi užmokėti šimtą tris-
dešintis vieną franką ir penkioliką sous.”

(Bus daugiau).

PASKUTINĖS KARALIAMS DIENOS.

Karaliai, plaukdami su savo sos-
tais paversmėn: „Nesulaikysi
upės bėgimo, nors jis ir
bėgtų pamažu”...

TIKĖJIMŲ PAEJIMAS

Tikėjimas į vėlę.

Prasidėjo štai iš ko: iš tikėjimo į vėlę (dusią). Tas tikėjimas pamazi parėjo į labiau sudėtinį, o tasis dar į labiau sudėtinį ir taip toliau iki mūsų pačių tikėjimo.

Žinoma, kad žvėrys ir visi kiti gyvuliai neturi jokio tikėjimo. Bet panašiai jiems, taip jau neturi jokio tikėjimo ir niekurie laukiniai žmonės. Jie gyvena nemastydami apie jokių dievus, negalvodami apie aną svieta. Pasakyk jiems apie dievą, jie tuojaus paklaus: "kas tas toks? Nesuprantame." Jų kalbose lagi nėra tokio žodžio "dievas." Pasakyk jiems: "dievas yra dvasia", bet jiems ir tas žodis "dvasia" taipgi ne visai suprantamas. Kartais atvažiuodavo pas tuos laukinius žmones kunigai skelbti evangeliją. Jie kalbėdavos su laukiniais apie vėlę. O laukiniai visai nesupranta net apie ką eina kalba. Laukiniai iki jokios vėlės dar nedasiprotėjo.

Bet yra pasaulyje ir tokios laukinės gentys, kurios jau dasiprotėjo iki to, kad pas žmogų būk yra vėlė. Ką gi tai laukiniai visų pirmausia pradėjo vadinami žodžiu "vėlė"? Pirmiausia kvėpavimą, garą, kuris išeina iš burnos. Panašiai jiems mąstė ir giliausios senovės žmonės.

Kiti laukiniai žmonės nuėjo toliau ir pradėjo svarstyti kiek gudriau. Jie mano, kad žmogus kaip ir sudėtas iš dviejų pusiukių tvitai surišų tarp savęs: viena pusikė materialė, tai yra kūnas, mėsa ir kaulai, o kita pusikė nematerialė, nesveriamoji, kas-tai atskiro nuo kūno. Kas gi tuo išlikusių yra? Laukiniai sako, kad tai — žmogaus antrinė. Pas kiekvieną žmogų, sako jie, yra savas ypatingas antrinė, į jį panašus, tik bekunis, kadangi jo jokių būdu negalima apčiuopti rankomis. "Bet delko jus žinote, kad jis yra?" — klausta tokių laukinių žmonių.

"O kaipgi, atsakinėjo tie, juk tas antrinė kartais pasirodo. Štai, pavyzdžiui, saulėta dieną ar mėnesienos naktį nuo kiekvieno žmogaus puola jo šešėlis. Pasžiūrėkit gi į jį: jis panašus į patį žmogų, o pas kiekvieną vis savas. Šešėlis visados su žmogum. Nuo žmogaus jo nenuplėši. Reiškia, aišku, — kiekvienas žmogus susideda iš kūno ir jo šešėlio." Laukiniai nesupranta delko, buna šešėlis. Delei tamsumo ir nesupratimo laukiniai savaip aiškina priežastį šešėlio. Delto jie ir skaito jį žmogaus antrinė. "Apat to laukiniai žino, kad į tykų zerkolinį vandenį galima žiūrėti kaip į veidrodį ir ten matyti save, savo atvaizdą. Kas gi jis toks? Jis — taipgi tas pats antrinė, kaip ir šešėlis. Laukiniai apie tai lagi nę neabejoja.

Štai ir išeina pagal jų nuomonę, kad žmogus susideda iš dviejų pusiukių — materialės ir nematerialės. Kuną visuomet galima apčiuopti, o šešėlio ir atvaizdžio neapčiuopsi; kunas visą gyvenimą buna kartu su žmogumi, o jo šešėlis ir atvaizdis buna tai matomi, tai nematomi, tai jie čia kaip čia, tai jų visai nėra... O visgi, eko laukiniai, šešėlio ir atvaizdžio neatplėči nuo žmogaus. Delei tos priežasties negrai-kafrai dargi bijosi žoti paupiais prie saulės ar mėnesienos. Jei žmogaus šešėlis nupals ant vandens, sako jie, tai jį pagriebs krokodilus ir įkas. Jie mano, kad jei mušti šešėlį, tai galų gale bus skaudu ir žmogui ir jo antrinė.

Bet laukiniai žino, kad šešėliai ir atvaizdžiai kartais buna nematomi. "Delko taip?" — klausė laukinius. — "O tai delto, atsakė jie, kad kartais antrinė gali visai atskirti nuo žmogaus. Pavyzdžiui, tas buna, kada žmogus užmigo ar sukrito be sąmonės, ar kada mirė. Kada guli ir nekvepuoja, sako laukiniai, tai reiškia, — antrinė, nematerialė pusikė, išėjo į kokią kitą vietą.

Laukiniai sakė, kad pagal kvėpavimą galima patirti čia ar ne čia antrininkas: jeigu žmogus kvėpuoja — antrininkas čia. O ne kvėpuoja, — antrininkas ne čia. Delto daugelis genčių pradėjo vadinti nemateriale žmogaus pusę, antrininką, "kvėpavimu," "dušią," "dvasią," "vėlę". Ir tas tikėjimas įsiskiepijo giliai, pasidarė papročiu. Įvairiose dalyse žemės kamuolio įvairios gentys priėjo iki minties, kad pas kiekvieną žmogų yra vėlė ir kad jis susideda iš kuno ir vėlės.

Kasgi tokiam atsitikime yra mirtis? Daisiprotėje iki vėlės, dagi laukiniai žmonės sakė, kad mirtis — tai reiškia išėjimas vėlės iš kuno: mirusieji juk nekvėpuoja, kvėpavimas iš jų išėjo. Kartais jis išeina ant laiko, o kartais ant visados. Laukinių klausė: bet galbut jis visai neišeina, bet tiesiog sustoja? "Ne, atsakinėjo laukiniai, vėlė kartais išeina ir dagi keliauja po įvairias vietas. Pavyzdžiui, aš miegu, ir matau sapne labai tolimas šalis ir vietas. Delko aš jas matau? Delto, kad mano vėlė skraido po tas šalis, kol aš miegu. Reiškia, ji tame laike nepranyksta." Arba štai kartais žmogus nualpsta. Delko tas būna? O delto, svarsto laukiniai, kad ir šiame atsitikime vėlė laikinai išeina iš žmogaus. Reiškia, vėlė gali skraidyti? gali keliauti po žemę ir dagi padangėmis, ir priegtam su pastebėtinu greitumu.

(Daugiau bus)

Kaip žmonės miršta.

Mūsų žemė turi apie 1,623,300,000 gyventojų.

Vidutiniškas žmogaus amžius 33 metai.

57,372,727 žmonės miršta kasmet.

908,516 miršta kas savaitę.

5,308 žmonės numiršta kas valanda.

Apie 90 pasimiršta kas minutę.

Apie tris miršta kas dvi sekundes.

Kol jus šitą perskaitėt, mirė apie šimtas žmonių.

Gerbiamieji, Sušelpkite Juos.

Amerikos klerikalų ir tautininkų spaudoj neseniai buvo išspausdinta "oficialis lietuvių Egzekutyvio Komiteto pranešimas", po kuriuo pasirašo to komiteto pirmininkas, p. M. Vinikas. Jisai sako, kad klerikalų ir tautininkų tarybos sutartyj su Lietuvos Valstybės Misijos įgaliotiniu, kun. Žiliu, nutarusios pavest tautininkų Nepriklausomybės Fondui ir klerikalų Tautos Fondui-pardavinėjimą Lietuvos Valstybės Pašto markių. Tos markės bus pardavinėjamos "viena kaina — vienas auksinas už 25 centus.

Tos markės, be to, busią išmainomos Lietuvos paštuose "ant lietuviškų pinigų", taigi "už kiekvieną auksiną į Lietuvą bus išmokama pilnas auksinas pinigais". Tik tegul "gerbiamoji visuomenė" perka jas (markes) ir kartu su tų fondų liudymais siunčia savo giminėms į Lietuvą, "kuo gi bus atnešta (!) dviguba (?) nauda". Pirmą nauda bus "atnešta" giminėms: pasiųstomis į Lietuvą markėmis jų pirkėjai sušelsią savo artymuosius. Antra nauda bus "atnešta" valstybei: umu laiku ji gausianti "šiek tiek pinigų".

So far so good — kaip anglas sakyty. Šelpiti savo giminės — kas to nenorėty? Pagalios, remti "laivos, nepriklausomos" Lietuvos valdžią — taipau reikalinga. Gerai. Bet "gerbiamoji visuomenė" turi žinoti dar vieną dalyką, butent tą: už kiekvieną auksiną, kuris dabar, maž-daug, yra vertas apie keturis centus, ji turės mokėti po dvidešimt penkis centus!. Taigi jeigu koks nors "gerbiamos visuomenės" narys nusipirks tų markių už 100 auksinų ir, norėdamas sušelpiti savo giminės, užmokės už jas dvidešimt penkis dolerius, tiems giminėms ten (Lietuvoje) "bus išmokama pilnas auksinas pinigais" — keturi doleriai!

Ar ne puiki pašalpa? Tikrai stebėtina. Bet rasi "gerbiamoji visuomenė" norėtų žinoti, kur bus "nunešta" dar 21 doleris? Ve kur: į klerikalų ir tautininkų fondus. Tiesa, iš gautosios sumos, sakysime dvidešimts penkių dolerių, tie fondai ketina pasiųsti į Kauną "Lietuvos Valstijos reikalams" šešiasdešimtą nuošimtį. Tai reiškia šešiasdešimts auksinų — "lietuviškais pinigais". O kur čings dar keturiasdešimts auksinų. Jie, matalai, busią suvartoti "po valdžios direktyva kariuomenės reikalams". Suprantama lietuvių kalba tatau reiškia, kad Amerikos lietuvių klerikalai ir tautininkai tuos pinigus pasilaikys sau ir suvartos čia, Amerikoje. Lietuvos valdžia galės tik duoti jiems nurodymų-patarimų — ir visa. Prie tų pinigų ji, valdžia, teturės tokios jau teisės, kaip ir pati "gerbiamoji visuomenė", trumpai sakant teisės žiūrėti kaip klerikalų ir atžagareivių tautininkų politikierėliai tuos pinigus eikvos. O kad tie politikierėliai temoka tik eik-

voti, apie tai "gerbiamajai vjsuomenei" be-
rods aiškinti nereikalinga. Jų fondai, į ku-
riuos žmonės gausiai aukojo, tikėdamiesi
sušelpi savo badaujančias gimines — šelpė
ir tebeselpia tik besibastančius po Europos
didmiesčius self styled "diplomatus" a la
"bevaisčius daktarus". Bielskius, Balučius ir
kitus, kuriais piktinasi dagi patįs jų viena-
maniai iš Lietuvos.

Po visa to reikėtų paklausti: ar daug ra-
sis tokių politinių durnelių, kurie panorės
"nešti" tos "dvigubos naudos" — šelpiti A-
merikos atžagareivius? Tarp laisvamanių
ir socialistų tokių nesiras. Savo gimines ir
savo idejos draugus Lietuvoje jie tur but su-
šelps kitu būdu — patįs susižinodami su
jais. O tiems, kur, pasekant patarę, "turi
pinigų daugiau kaip proto", galime palin-
kėti: gerbiamieji, sušelpkite Amerikos lie-
tuvių klerikalus. Sušelpkite juos.

— Genių Dėdė.

Po mišnių šventų klebonijoje.

JUOKAI

"Mandagumias nieko nekainuoja", moki-
na tėvas savo sūnų.

"Ar bandei, tėve, pasiųsti telegramą ir
pridėti pabaigoje 'Su tikra pagarba'?" atsa-
kė sūnus.

Redaktorius. — Kada siunčiate rankraš-
čius, visuomet pridėkite pašto ženklelių, ki-
taip negausite jų atgal.

Rašytojas. — Bet aš ir nenoriu jų gauti
atgal.

Lietuvoje buvo valščiaus viršaitis, kuris
įgyjo visoje apygardoje nenokį vardą. Kar-
tą pas jo kaiminą užėjo iš toliau žmogus ir
paklausė ką jis maho apie savo kaimyną-
viršaitį. "Ar jis melagis?" klausia atėjusis.

"Aš nežinau, aš dar nevadinčiau mel-
giu", atsakė kaimynas. "Bet tiek galiu pa-
sakyti, kad kada jis norėdavo pasišaukti
kiaulės ėsti, tai turėdavo kito žmogaus pra-
šyti tai padaryti, kadangi jam kiaulės jau ne
betikėdavo".

Vienas Lietuvos dvarponaitis mėgdavo
būti "sportu" ir kad gražiau išrodyti nešio-
davo korsetą. Kartą jis bejodinėdamas nu-
krito nuo arklio. Subėgo ukiniškai pažiū-
rėti ar nėra kartais sunkiai sužeistas. Vie-
nas jų apčiupinęs jo šonus pradėjo šaukti:

"Vežkite greičiau pas daktarą. Jo šonkau-
liai eina iš žemių į pietus, vieton iš rytų į
vakarus!"

Mažas Jonukas kalbėjosi su pas jo seserį
atėjusiu vaikinui ir umai paklausė jo:

"Ar tu jau susižiedavęs su mano sese-
rim?"

"Dar ne", atsakė kaisdamas vaikinas.
"Bet norėčiau".

"Ei, Mārė, cikš iš už tų durų ir duokš man
tą kvoterį. Aš žinojau, kad aš jį uždirb-
siu".

Moters veidas yra jos turtas, ar galbūt tur-
tas jos aptiekoriaus.

Trumparėgis žmogus visuomet nori, kad
ir visi žmonės žiurėtų per jo akinius.

Šių dienų laisvė darbininkui.

Palyginimai iš Biblijos

XVIII

Dievas draudžia žmonių aukavimą.

Tai saugokis, kad į jų (stabmeldžių) žabangą ne įkliutubei paskui juos. Tu ne taip turi daryti. Viešpačiui, savam Dievui, nasa jie savo dievams darė tai vislab, kas Ponui Dievui nuobodą yra ir ko jis ne apkenčia; nėra jie ir savo sunus bei dukterės ugnimi sudegino savo dievams. (5 Maiž., xii, 31).

Dievas liepia ir priima žmonių aukavimą.

Nereik tu daiktų, kurie ant Dievo garbės puolasi, parduoti, nei išvaduoti, ką kas Ponui Dievui paduosti iš visko savojo, ar būtų tai žmogus, ar galviją, ar tėviškės dirva. Nės kožnas Dievui paskirtas daiktas yra švenčių šventausias. Ponui Dievui. Neigi ne reikia, Dievui paskirtą žmogų išvaduoti; bet jis tur smerčių numirti. (3 Maiž., xxvii, 28, 29).

Bet sunudu Rūpos... prilegiam anas penkis sunus Mikalos... žmonės karalius (Dovidas), Ir davė tus į rankas Gibėonytų; tie tus pakorė ant kalno po akių Pono Dievo. Taip Dievas patam tai žemei vėl malonus pastoja. (2 Zom., xxi, 8, 9, 14).

Tai jis (Dievas) sakė: imk Izaką, viengimūsi savo sunų, kurį tu myli, ir nuėjęs į žemę Morya, apieravok tenai jį deginimo apierai. (1 Maiž., xlii, 2).

Ir Jėptas žadėjo Ponui Dievui pažada tarydamas: jei tu vaikus Amon man paduosi į mano rankas, kas iš mano vartų laukan man priešais, kad aš su pakajumi pargrįš unuo vaikų Amon, tai aš Ponui Dievui paduosu, ir tai aš įdeginimo apierą apieravosiu. Taip Jėptas nukėlavo į vaikus Amon, prieš juos kariauti. Ir Ponas Dievas padavė juos į jo rankas... O Jėptui į Mizpą parėjus į savo namus, štai, jo duktė laukan išėiti jam priešais... Ir leido ją du mėnesius eiti. Tai ji nuėjusi su savo

draugėmis apverkė savo mergystę su savo draugėmis ant kalnų. Ir po dvylijų mėnesių ji vėl pargrįžo pas savo tėvą. Ir jis darė jai pagal savo prižadą. (Vald., xi, 30, 31, 32, 34, 38, 39).

XIX

Dievas ne gundo žmogaus.

Nei vienas te ne sako, kada gundomas yra, Dievo gundimas esąs; nėra Dievas, kursai pats ne gal gundomas, buti ant pikto, ne gundo nei vieną. (Jok., i, 13).

Dievas gundo žmones.

Po šių nusidavimų mėgino (gundė) Dievas Abraomą. (1 Maiž., ixii, 1).

Ir Ponas Dievas savo narse vėl didelį supyko prieš Izraelitėnus ir perleido Dovidą tarp jų kusinti. (2 Zom., xxiv, 1).

Ponas Dievas tarė šetonui: ar tu ne dabojai ant mano tarno Jobo? nėra jam lygaus nei yra, ant žemės, kiernas ir teisus, iDevo bijas ir vengia pikta, ir vis dar viernai man šlužijs; bet tu mane pakusina, (Daugiau bus).

PRANEŠIMAS.

Lietuvių Laisv. Apsigynimo Fondo atskaitą idėsimė kitan "Kardo" No. Dėl tuly priežasčių šis numeris nebuvo galima dėti.

Adm.

SEKRETŲ KNYGA.

Labai naudinga ir reikalinga kiekvienam skaitytojui, ypatingai vedusiems, vaikinams ir merginoms. Knyga laimės ir sėkimos. Prisiųskite dvi po 2c. pašto slapas, mes prisiųsime. Rašyk pas:

S. M. GALVIN, P. O. Box, Bedford, O.

Ši knyga tik ką tapo išleista per patyrusius specialistus dėl darbo visiems. Siųskite greit, nes kas pirmesnis prisiųs, tas greičiau ir gaus. Jau turime daug užsakymų.

Tikėjimų Istorija

Knyga didelio formato, 1086 pusl. su daugybe paveikslų visokių tikėjimų dievų, dievaičių, relikvijų, bažnyčių, šventinių ir tt. Gražiais tvirtais apdarais, nugara ir kampai skuros, šonai audimo, aukso titulu ant nugaros. Kaina tikrai \$7.00

KARDAS,

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

ŽODYNAS

Lietuviškai-angliškas ir angliška-lieutviškas kalbų Sutaissė A. Lalis. Abi dalės — I. ir II, vienoje knygoje. Pysl. 1274. Kaina tikrai \$8.00
Germiais apdarais \$10.00

KARDAS,

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

